

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ І ЕКОНОМІКИ ФАРМАЦІЇ ТА
ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКА ФАРМАЦІЇ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ФАРМАЦЕВТІВ НА КУРСАХ
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ (ВТОРИННА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФАРМАЦІЯ»

Запоріжжя

2023

УДК 615.1(075.8)

Б 94

*Навчальний посібник до практичних занять розглянуто та затверджено на засіданні центральної методичної ради Запорізького державного медико-фармацевтичного університету (протокол № від « » _____ 2023 р.).
та рекомендований для використання фармацевтами на КПК (спеціалізація) спеціальності «Фармація» з дисципліни «Управління та економіка фармації»*

Рецензенти:

Н. О. Ткаченко - професор, доктор фармацевтичних наук, завідувача кафедри управління та економіки фармації ЗДМФУ;

Б. С. Бурлака- доцент, доктор фармацевтичних наук, доцент ЗВО кафедри технології ліків ЗДМФУ.

Автори:

І. В. Бушуєва– д-р фарм. наук, професор, завідувача кафедри управління і економіки фармації та фармацевтичної технології ЗДМФУ;

О. К. Єренко - канд. фарм. наук, ст. викл. ЗВО кафедри управління і економіки фармації та фармацевтичної технології ЗДМФУ;

Т. В. Хортецька – доцент, канд. фарм. наук, доцент ЗВО кафедри управління і економіки фармації та фармацевтичної технології ЗДМФУ.

Б94

Бушуєва І. В.

Управління та економіка фармації : навчальний посібник до практичних занять з дисципліни «Управління та економіка фармації» для фармацевтів вторинної спеціалізації за фахом «Фармація» / І. В. Бушуєва, О. К. Єренко, Т.В. Хортецька. Запоріжжя : ЗДМФУ, 2023. – 103 с.

Навчальний посібник призначений для використання фармацевтами на КПК (спеціалізація) спеціальності «Фармація» з дисципліни «Управління та економіка фармації» до практичних занять.

УДК 615.1:(075.8)

©Бушуєва І. В., Єренко О. К., Хортецька Т.В. 2023.
©Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, 2023.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
Тема 1: Контроль вхідного рівня знань (тестові ситуаційні завдання).	6
Тема 2: Законодавче регулювання діяльності фармацевтичних працівників.	25
Тема 3: Види відповідальності фармацевтичних працівників за результати діяльності в фармацевтичній галузі.	56
Тема 4: Контроль вихідного рівня знань (тестові ситуаційні завдання).	71
ГЛОСАРІЙ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	90

ПЕРЕДМОВА

Начальний посібник «Управління та економіка фармації» до практичних занять для фармацевтів при проведенні спеціалізації зі спеціальності «Фармація» розроблено згідно до програми підготовки спеціаліста (спеціалізація «Фармація») спеціальності «Фармація, промислова фармація» за робочим навчальним планом спеціалізації за фахом «Фармація», яку складено згідно наказу МОЗ України від 14.12.2022 № 2243 «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 25 листопада 2022 року №1347» підготовки фармацевта (вторинна спеціалізація з фаху «Фармацевт») спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» та робочою програмою «Управління та економіка фармації» (затверджено ЦМК ЗДМУ від 19.01.2023 протокол №6).

Управління та економіка фармації (УЕФ) - одна з найважливіших фармацевтичних дисциплін, яка формує професійні знання і навички фахівця, що працює на фармацевтичному ринку. Управління та економіка фармації - комплексна прикладна дисципліна, що містить декілька розділів (організація фармацевтичної діяльності, економіка фармацевтичних організацій, облік та звітність аптечних організацій, фармацевтичний менеджмент та маркетинг). Особливістю УЕФ є також те, що це дуже динамічна дисципліна, зміст якої постійно змінюється під впливом зовнішнього середовища (політичного, економічного, соціального) і вимагає включення нових знань (фармацевтичної логістики, фармакоеконіміки та ін.).

Перед вченими і практиками, що займаються питаннями формування сучасної системи охорони здоров'я, постає складне завдання – розробити науково обґрунтовані методи маркетингового дослідження ринку фармацевтичної з метою визначення мотивацій і уподобань споживачів, а також ефективні методи визначення необхідної номенклатури та обсягів виробництва сучасних лікарських засобів.

Здоров'я нації є запорукою сталого розвитку України, гарантією довголіття й добробуту всіх її громадян. Сучасний стан розвитку нашого

суспільства потребує впровадження ефективної системи отримання освіти на післядипломному етапі навчання, а саме - освіти дорослих. Регулювання підготовки фармацевтичних кадрів в Україні базується на: нормативних документах, які регламентують перелік кваліфікаційних посад, їх кваліфікаційних характеристиках, правах, обов'язках та соціальних пільгах фармацевтичних працівників; регулюванні норм робочого часу фармацевтичних працівників; регулюванні проходження обов'язкового медичного огляду фармацевтичними працівниками та атестації фармацевтичних кадрів в Україні.

При підготовці навчального посібника головним завданням авторів було сприяти набуттю фармацевтів фахових компетенцій щодо знань з законодавчого регулювання діяльності фармацевтичних працівників, а також ознайомлення з видами відповідальності фармацевтичних працівників за результати діяльності в фармацевтичній галузі. З цією метою структура посібника охоплює не лише опорний конспект лекцій, але й тестові та ситуаційні завдання, максимально адаптовані до реалій функціонування сучасних організацій.

Автори посібника сподіваються, що пропонуване навчальне видання допоможе опанувати знання з законодавчої бази для фармацевтичної галузі та застосовувати їх у майбутній професійній діяльності з метою отримання комплексної ефективності тих організацій, де вони будуть реалізовувати свої фахові компетенції.

Малюнки та рисунки до тем практичних занять взяті на сайті <https://studfile.net>, <https://pidru4niki.com/>.

Тема 1. Контроль вхідного рівня знань (тестові ситуаційні завдання).

Форма заняття: практичне заняття

Час заняття: 2 години

Актуальність теми:

Управління та економіка фармації (УЕФ) - одна з найважливіших фармацевтичних дисциплін, яка формує професійні знання і навички фахівця, що працює на фармацевтичному ринку. Управління та економіка фармації - комплексна прикладна дисципліна, що містить декілька розділів (організація фармацевтичної діяльності, економіка фармацевтичних організацій, облік та звітність аптечних організацій, фармацевтичний менеджмент та маркетинг). Особливістю УЕФ є також те, що це дуже динамічна дисципліна, зміст якої постійно змінюється під впливом зовнішнього середовища (політичного, економічного, соціального) і вимагає включення нових знань (фармацевтичної логістики, фармакоекономіки та ін.).

Ціль заняття:

Вивчення УЕФ є отримання знань і практичних навичок в галузі планування, організації, аналізу, контролю і обліку діяльності суб'єктів обігу ЛЗ для надання якісної фармацевтичної допомоги.

Ключові слова: маркетинг, фармакоекономіка, менеджмент, управління, фармацевтична продукція, персонал, споживач, конкуренція.

Ситуаційні тестові завдання:

1. На цей час у теорії менеджменту виділяють чотири найважливіші підходи до управління. Вкажіть підхід, який не використовується у теорії менеджменту:

A. ситуаційний

B. процесний

C. системний

D. структурний

E. підхід з позицій виділення різних шкіл

2. У менеджменті виділяють загальні та спеціальні функції управління. Які функції менеджменту належать до загальних?

A. планування, організація, мотивація, контроль

B. управління фармацевтичними кадрами

C. управління виробничими підрозділами

D. управління технологічними процесами, що здійснюються в організації

E. за допомогою яких здійснюються певні управлінські процеси

3. Керівник фармацевтичного підприємства виявляє в процесі роботи велике піклування про своїх працівників, створює умови для гарних стосунків у колективі. Елементи якого підходу до управління використовує керівник?

A. підходу з позицій виділення різних шкіл

B. процесний

C. системний

D. ситуаційний

4. В аптеці існують керівники вищої, середньої та низової ланки. При цьому рівні управління утворюються за рахунок:

A. шахового розподілу праці

B. горизонтального розподілу праці

C. вертикально-горизонтального розподілу праці

D. діагонального розподілу праці

E. вертикального розподілу праці

5. В організації певним чином розподіляється праця. Як називається розподіл праці, що

передбачає створення рівнів управління та ієрархію підлеглості?

A. вертикальний розподіл праці

B. горизонтальний розподіл праці

C. вертикально-горизонтальний розподіл праці

D. діагональний розподіл праці

6. Об'єктивність процесів управління вимагає поділу управлінської праці. Що утворюється в результаті вертикального поділу праці?

A. технічний, управлінський та інституційний рівні управління

B. виробничі підрозділи

C. управлінські служби

D. неформальні групи

E. схематичне зображення організації

7. У практичній діяльності аптеки мають місце різні рівні управління. Якому рівню управління відповідає функція безпосереднього контролю над діяльністю працівників, що виконують конкретні операції?

A. бюрократичний

B. інституційний

C. управлінський

D. адміністративний

E. технічний

8. Координація управлінської роботи зумовлює створення рівнів управління. Для чого рівні управління зображають у вигляді піраміди?

A. для характеристики чисельності апарату управління на різних рівнях

B. для призначення конкретних керівників підрозділів

C. для полегшення призначення управлінців на посади

D. для відображення ролей менеджерів

E. для конкретизації ролі менеджера і підприємця

9. В управлінні фармацевтичною фірмою використовуються американський та японський підходи. Виберіть характерну ознаку японської моделі управління:

A. індивідуальний процес прийняття рішень

В. колективна відповідальність

С. швидка оцінка і просування на посаді

Д. чітко формалізована структура управління

Е. короткотермінова зайнятість

10. В управлінні фармацевтичною фірмою використовуються американський та японський підходи. Виберіть характерну ознаку американської моделі управління:

А. колективна відповідальність

В. групові форми контролю

С. швидка оцінка і просування на посаді

Д. повільне просування на посаді

Е. підвищена увага до «людського фактора»

11. Фармацевтичні працівники вирішили організувати господарське товариство. Вкажіть, у чому сутність товариства з обмеженою відповідальністю?

А. товариство, учасники якого несуть відповідальність по боргам у межах своїх внесків

В. товариство, учасники якого несуть відповідальність у межах своїх внесків, а при недостатності цих сум - належним їм майном, однаковим для всіх учасників

С. товариство, учасники якого несуть додаткову солідарну відповідальність за зобов'язання товариства усім своїм майном

Д. товариство, учасники якого несуть додаткову солідарну відповідальність усім своїм майном, а вкладники - лише у межах вкладу

Е. товариство, учасники якого несуть повну відповідальність

12. При організації акціонерного товариства між засновниками виникла дискусія стосовно матеріальної відповідальності. Яка, на Вашу думку, ступінь матеріальної відповідальності у членів акціонерного товариства?

А. в межах належних їм акцій

В. у межах подвійної суми вкладів

С. внесками до статутного фонду і належним їм майном

Д. у межах вкладів

Е. необмежена і солідарна

13. Новостворена ринкова структура, при якій орган управління – збори власників, пайовий внесок може бути як фінансовий, так і матеріальний, а відповідальність здійснюється в межах вкладеного внеску. Яку назву має дана структура?

А. акціонерне товариство закритого типу

В. командитне товариство;

С. товариство з необмеженою відповідальністю

Д. товариство з обмеженою відповідальністю) акціонерне товариство відкритого типу

14. Відповідно до форм власності можуть діяти підприємства таких типів. Яке з них не можливе згідно Господарського кодексу України:

А. колективне

В. колегіальне

С. комунальне

Д. приватне

15. Якій формі власності відповідає дане визначення: «Це об'єднання підприємств, що здійснюють спільну діяльність на основі добровільної централізації функцій науково-технічного і виробничого розвитку, а також інвестиційної, фінансової, зовнішньоекономічної й ін. діяльності»:

А. акціонерне товариство

В. консорціум

С. асоціація

Д. концерн

Е. товариство з обмеженою відповідальністю

16. Діяльність організації залежить від різних факторів. Які фактори належать до внутрішнього середовища організації?

А. здібності, кваліфікація та обдарованість працівників

В. стан економіки

С. інфраструктура

Д. державні органи влади

Е. споживачі

17. До якого фактору зовнішнього впливу на організацію належить культура харчування

споживачів, традиції національної кухні, відношення до самолікування у суспільстві, традиції народної медицини:

- A. економічні фактори
- B. споживачі
- C. технологія
- D. соціокультурні фактори**
- E. політичні фактори

18. Ефективність діяльності фармацевтичної фірми поступово поліпшилась завдяки позитивним змінам в зовнішньому середовищі. Вкажіть фактор, що вплинув на організацію:

- A. мета
- B. кадри
- C. технологія
- D. стан економіки**
- E. структура

19. На діяльність аптеки впливають різні чинники зовнішнього середовища. Одні з них мають безпосередній вплив, інші – опосередкований. Який з нижче наведених чинників відноситься до безпосереднього впливу?

- A. конкуренти**
- B. міжнародне оточення

C. рівень техніки та технології

- D. соціально-культурні
- E. політичні обставини

20. Ефективна діяльність фармацевтичної фірми в значній мірі залежить від зовнішнього середовища. Що характеризує кількість факторів, на які фірма зобов'язана реагувати?

- A. складність зовнішнього середовища**
- B. сталість середовища
- C. невизначеність
- D. обмеженість зовнішнього середовища
- E. прогнозованість зовнішнього середовища

21. Якому поняттю відповідає дане визначення: «- це конкретний кінцевий стан або бажаний результат, якого прагне домогтися група людей, працюючи разом»:

- A. завдання
- B. ціль**
- C. структура
- D. технологія
- E. люди (кадри)

22. Завідувач аптеки для впливу на колектив працівників та

окремих виконавців вирішив використати різні методи менеджменту. Які з них належать до соціально-психологічних методів менеджменту?

A. план покращання умов праці на фармацевтичному підприємстві

B. матеріальні стимули, які базуються на використанні посадових окладів, доплат, надбавок, премій тощо

C. процес нарахування заробітної плати працівникам відділу збуту

D. процес розподілу повноважень між керівниками технічного рівня управління

23. В процесі управління організацією слід враховувати вплив зовнішнього середовища. Який фактор зовнішнього середовища є фактором непрямого впливу на організацію:

A. постачальники

B. споживачі

C. конкуренти

D. законодавство та державні органи

E. стан економіки

24. Колектив підприємства охарактеризував свого керівника як самовладного, схильного до єдиноначальності, підтримуючого жорстку дисципліну, який допускає ініціативність підлеглих, але не завжди приймає її, підбір кадрів здійснює за принципом позбавлення від сильних конкурентів. Визначте стиль роботи керівника .

A. директивний

B. демократичний

C. колегіальний

D. ліберальний

E. делегуючий

25. Керівник фармацевтичної фірми застосовує стиль керівництва, що характеризується високим рівнем децентралізації повноважень, вільного прийняття рішень і виконання завдань. Як називається такий стиль?

A. харизматичним

B. колегіальним

C. авторитарним

D. ліберальним

26. Керівник підприємства дає можливість підлеглим самостійно (відповідно їх кваліфікації і

виконуваним функціям) брати участь у таких видах діяльності, як визначення цілей, оцінка роботи, підготовка і прийняття рішень.

Вкажіть стиль керівництва:

A. підтримуючий стиль керівництва

B. авторитарний стиль керівництва

C. ліберальний стиль керівництва

D. соціально-психологічний стиль керівництва

E. демократичний стиль керівництва

27. Комунікації – це процес двостороннього обміну ідеями, інформацією, який призводить до взаємного розуміння. Що забезпечує комунікаційний процес?

A. обмін інформацією між завідувачем аптеки та працівниками

B. формування планів діяльності

C. застосування конкретних форм влади

D. використання стилів керівництва

E. програмування управлінських рішень

28. Комунікації – це процес обміну інформацією. Комунікації між відділами і підрозділами організації це:

A. внутрішні горизонтальні організаційні комунікації

B. зовнішні організаційні комунікації

C. неформальні організаційні комунікації

D. внутрішні вертикальні організаційні комунікації

E. міжрівневі комунікації

29. Управлінська діяльність передбачає використання різних видів комунікацій. Як здійснюються невербальні комунікації?

A. шляхом усного мовлення

B. шляхом телефонного зв'язку

C. шляхом символів та жестів

D. шляхом ведення управлінської документації

E. шляхом анкетування

30. Засіб передавання інформації – це складовий елемент

комунікаційного процесу. Яку назву він має?

A. відправник

B. канал

C. повідомлення

D. отримувач

E. ідея

31. Завідуючий аптечним підприємством з метою уточнення умов поставки лікарських препаратів телефонує менеджеру оптової фармацевтичної фірми. До якого типу відносяться дані комунікації:

A. вертикальні

B. внутрішні

C. зовнішні

D. міжрівневі

E. горизонтальні

32. На зборах завідувачів аптек, що відбулися в ЦРА обговорювались нові правила відпуску деяких лікарських препаратів. Комунікації між відділами і підрозділами організації - це:

A. внутрішні горизонтальні організаційні комунікації

B. зовнішні організаційні комунікації

C. неформальні організаційні комунікації

D. внутрішні вертикальні організаційні комунікації;

E. міжрівневі комунікації

33. Під час відпуску безрецептурного препарату стало зрозуміло, що хворий не сприймає словесну інформацію фармацевта аптеки. Як називаються комунікаційні перепони, при яких слова або символи можуть мати різне значення для відправника та отримувача інформації?

A. зневажання фактами

B. семантичні бар'єри

C. невербальні перепони

D. нерозуміння важливості повідомлення

E. стереотипи мислення

34. На фармацевтичному підприємстві комплексно використовують технічні і технологічні засоби використання інформації з метою підвищення ефективності управління виробничою, адміністративною діяльністю організації, підвищення продуктивності праці,

удосконалення методів планування і регулювання процесами управління. Усе це:

- A. Oracle
- B. автоматизоване робоче місце (APM)
- C. Windows
- D. *автоматизована система управління (АСУ)**
- E. ERP-система

35. Завідувач аптечним підприємством, діючи на принципах єдиноначальності, видав правовий акт із метою розв'язання завдань, які стоять перед даною установою в зв'язку з підготовкою до акредитації. Цим документом є:

- A. рішення
 - B. постанова
 - C. розпорядження
 - D. наказ**
 - E. вказівка
36. Керівник аптеки не погоджується зі змістом акту обстеження аптеки. Які дії керівника є правомірними в даній ситуації?

A. керівник підписує акт і направляє скаргу у вищу організацію

B. керівник не підписує акт
C. керівник підписує акт, але письмово складає заперечення до акту

D. правильної відповіді немає

37. Для ефективного управління фармацевтичним підприємством керівник має потребу в постійній інформації. Які загальні вимоги пред'являються до інформації?

A. ці вимоги залежать від постачальника і одержувача інформації

B. надлишкова, докладна, надійно захищена, що містить відомості, важливі для керівника

C. вона має забезпечувати секрет фірми

вона має бути повна, оптимальна, своєчасна, надійна і достовірна

D. вірної відповіді немає

38. При влаштуванні на роботу на конкретну посаду молодого фахівця ознайомлюють з його правами та обов'язками. Яким документом регулюються права і обов'язки аптечних працівників?

A. посадовою інструкцією;

В. внутрішнім трудовим розпорядком

С. кодексом законів про працю

Д. всі відповіді вірні

Е. вірної відповіді немає

39. Документ, що фіксує згоду сторін про встановлення яких-небудь відносин і регулює ці відносини, називається:

А. лист

В. наказ

С. договір

Д. запит

Е. відповідь

40. В аптечному підприємстві протягом усієї діяльності використовуються різні документи, що регламентують правила внутрішнього розпорядку, правила торгівлі і відпуску медикаментів. Це метод впливу:

А. організаційне нормування

В. організаційне планування

С. організаційний інструктаж

Д. організаційне розпорядження

Е. організаційний аналіз

41. Директор фармацевтичної фабрики одержав із МОЗ України наказ про державну реєстрацію лікарських засобів і Указ президента України про способи забезпечення погашення заборгованості перед бюджетом. Дані документи є:

А. організаційними

В. розпорядницькими

С. довідковими

Д. інформаційними

42. Комісія з МОЗ України склала довідково-інформаційний документ про списання товарно-матеріальних цінностей, що зберігаються на фармацевтичній фабриці і прийшли в непридатність, який представляє собою:

А. службову записку

В. акт

С. доповідну записку

Д. звіт

Е. пояснювальну записку

43. ЦРА планує здійснити закупівлю медикаментів в оптово-роздрібній фармацевтичній фірмі «Фармаком». Завідувач висловив своє прохання про надання інформації з асортименту товару

фірми, умови постачання й оплати, ціни, мінімальну реалізовану партію товару в:

- A. діловому листі**
- В. листі-нагадуванні
- С. супровідному листі
- Д. листі-повідомленні

44. До якого виду документообігу відносяться документи особистого складу організації ?

- А. розпорядчого
- В. фармацевтичного
- С. наукового
- Д. управлінського**
- Е. довідково-інформаційного

45. Сполучними процесами у менеджменті вважають:

А. управлінські рішення та комунікаційні зв'язки

В. основні функції менеджменту, що представляють собою сукупність взаємопов'язаних дій

С. документи організаційного, розпорядчого і дисциплінарного характеру

Д. нормативні акти та інструктивні матеріали як

централізованого, так і локального характеру

46. Стратегічне планування діяльності фармацевтичного підприємства на першому етапі передбачає визначення місії. Що означає місія фармацевтичного підприємства?

А. метод менеджменту

В. очікуваний стан підприємства

С. перелік дій, які повинні виконуватись в обумовлений спосіб у визначений термін

Д. визначальна причина існування організації

Е. послідовна реалізація функцій менеджменту

47. Тактика є однією зі складових реалізації стратегічного плану. Яке з перерахованих визначень тактики є вірним?

А. розроблений збір стандартів і критеріїв

В. розглядається як кодекс законів організації

С. короткострокова стратегія, що узгоджується з загальними довгостроковими планами

D. описує спосіб дій у конкретній ситуації

48. Фармацевтичне підприємство «Медова Печера» провело дослідження діяльності конкурентів та цінової кон'юнктури пропонувані ними лікарських засобів. До якого етапу стратегічного планування відносяться дані дії?

A. *оцінювання та аналіз факторів зовнішнього середовища

B. інформаційне забезпечення стратегічного планування

C. формулювання місії фармацевтичної організації

D. визначення цілей та завдань фармацевтичної організації

E. оцінювання та аналіз факторів внутрішнього середовища

49. Які види управлінської діяльності не розглядаються в рамках стратегічного планування?

A. внутрішня координація

B. розподіл ресурсів

C. адаптація до зовнішнього середовища

D. підвищення кваліфікації персоналу

E. осмислення організаційної стратегії або стратегічне передбачення

50. Керівник фармацевтичного підприємства під час проведення робіт здійснює контроль на основі зворотного зв'язку, що допомагає виявити відхилення при виконанні завдань. Який вид контролю він виконує?

A. підсумковий

B. поточний

C. попередній

D. періодичний

E. щорічний

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Законодавчі, нормативні документи

1. Про лікарські засоби: Закон України від 4квітня 1996року № 123/96 ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Державний формуляр лікарських засобів.-1-й вип. /За ред. В.Т. Чумака, В.І. Мальцева, А.М. Морозова, В.Д. Парія, А.В. Степаненко [Електронний ресурс]. - 80 Min /442 MB. — К., МОЗ України, 2009. - 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. — Систем. вимоги: Pentium166; 64 Mb RAM; Windows 95, 2000, XP; MS Word 97-2000. — Державний фармакологічний центр МЗ України.
3. Про порядок контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібної торгівлі: Наказ МОЗ України 29 вересня 2014 року № 677 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Національний перелік основних лікарських засобів і виробів медичного призначення: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03. 2009 р. №333 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
5. Про рекламу: Закон України від 3.07.96 № 279/96-ВР // Юридичні аспекти фармації: збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 року - Х.: Мегаполіс, 2001. – С. 267 -270.
6. Про ліцензування господарської діяльності: Закон України від 02 березня 2015 р. № 222 – VIII / - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
7. Положення про Міністерство охорони здоров'я України: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 267 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
8. Перелік закладів охорони здоров'я: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 28.10.2002 № 385 із змінами - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

9. Довідник Кваліфікаційних характеристик професій працівників (Витяг): Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство праці та соціальної політики України // Випуск № 78. – Охорона здоров'я.

10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV - ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

11. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 15 лютого 1995 року № 60/95–ВР в редакції Закону № 530 від 22 грудня 2006 р. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

12. Про затвердження опису сигнального покажчика аптечного закладу та його структурного підрозділу: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 2017 № 777 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

13. Про патентування деяких видів підприємницької діяльності: Закон України від 23 березня 1996 року № 98/96-ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

14. Про застосування реєстраторів розрахункових операції у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 6 липня 1995 року № 265/95-ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

15. Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань: Постанова КМУ від 17 серпня 1998 року № 1303 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

16. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів): Постанова КМ України від 30 листопада 2016

р. № 929. - [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://www.zakon.rada.gov.ua>

17. Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) та контролю якості лікарських засобів в умовах аптеки: Наказ МОЗ України № 812 від 17.10.2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://www.zakon.rada.gov.ua>

18. Про затвердження Інструкції про санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів : Наказ МОЗ України № 275 від 15. 05. 2006 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

19. Про затвердження положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 647. – [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://www.zakon.rada.gov.ua>

20. Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби, виробів медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків та вимог-замовлень: Наказ МОЗ України № 360 від 19.07.2005 із змінами 2018 року [Електронний ресурс] - Режим доступу:
<http://www.zakon.rada.gov.ua>

21. Про затвердження Переліку лікарських засобів, дозволенних до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів: Наказ МОЗ України від 18.04.2019 р. № 876 [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

22. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними: Закон України від 15 лютого 1995 року № 62/95 із змінами [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

23. Про затвердження Переліків отруйних та сильнодіючих лікарських засобів: Наказ МОЗ України № 490 від 17.08.2007 [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

24. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (Витяг): Постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770 із змінами - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

25. Про організацію зберігання а аптечних установах різних груп лікарських засобів і виробів медичного призначення: Наказ МОЗ України № 44 від 16.03.1993 // Юридичні аспекти фармації: Збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. – Харків: Мегаполіс, 2001. – С. 408 – 417.

26. Про критерії віднесення наркотичних (психотропних) лікарських засобів, що містять малу кількість наркотичних засобів або психотропних речовин і прекурсорів, до категорії лікарських засобів, які відпускаються без рецептів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 4.05.2003 № 210 із змінами - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

27. Про критерії визначення категорії відпуску лікарських засобів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.05.2001 № 185 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

28. Про затвердження Вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин: Наказ МВС України 29.01.2018 № 52. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

29. Про оптимізацію заходів щодо недопущення занесення і поширення на території України випадків COVID-19 Наказ МОЗ України від 13.03.2020 № 663 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

30. Про порядок проведення сертифікації підприємств, які здійснюють оптову реалізацію (дистрибуцію) лікарських засобів: Наказ Міністерства

охорони здоров'я України 23.08.2005 № 421 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

31. Про затвердження правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 16.12.2003 № 584 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

32. Про затвердження порядку встановлення заборони (тимчасової заборони), та поновлення обігу лікарських засобів на території України: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 22.11.2011 № 809. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

33. Про затвердження правил утилізації та знищення лікарських засобів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 242 від 24.04.2015 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

34. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення законодавства України щодо забезпечення якості лікарських засобів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 26.10.2001 № 428 із змінами - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

35. Положення про проведення іспитів на передатестаційних циклах: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18 травня 1994 р. № 73 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

36. Положення про порядок проведення атестації фармацевтів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 12. 12. 2006 р № 818 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

37. Про затвердження умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення: Наказ Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України 05.10.2005 №308/519 із змінами - [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

Інформаційні ресурси

1. Державний формуляр лікарських засобів. – Державний Експертний Центр Міністерства охорони здоров'я України [Електронний ресурс] – Режим доступу:

2. <https://dec.gov.ua/materials/chinnij-vipusk-derzhavnogo-formulyara-likarskih-zasobiv/>

3. Журнал «Провізор» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.provisor.com.ua/>

4. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

5. Компендіум OnLine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://compendium.com.ua/>

6. Міністерство охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua/>

7. Національний перелік основних лікарських засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://moz.gov.ua/uploads/0/3799-nasperelic_dodatok_web.pdf

8. Фармацевтична енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pharmencyclopedia.com.ua>

9. Щотижнева газета «Аптека» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apteka.ua/>

ТЕМА № 2: Законодавче регулювання діяльності фармацевтичних працівників.

Форма заняття: практичне заняття

Час заняття: 4 години

Актуальність теми:

Здоров'я нації є запорукою сталого розвитку України, гарантією довголіття й добробуту всіх її громадян. Сучасний стан розвитку нашого суспільства потребує впровадження ефективної системи отримання освіти на післядипломному етапі навчання, а саме - освіти дорослих. Регулювання підготовки фармацевтичних кадрів в Україні базується на: нормативних документах, які регламентують перелік фармацевтичних посад, їх кваліфікаційних характеристиках, правах, обов'язках та соціальних пільгах фармацевтичних працівників; регулюванні норм робочого часу фармацевтичних працівників; регулюванні проходження обов'язкового медичного огляду фармацевтичними працівниками та атестації фармацевтичних кадрів в Україні.

Ціль заняття:

Закріпити системні знання з питань регулювання підготовки і перепідготовки фармацевтичних кадрів, виконання функціональних обов'язків фармацевтичними працівниками, формату діяльності у фармацевтичній галузі.

Ключові слова: регулювання підготовки та перепідготовки фармацевтичних працівників; законодавчо - нормативні документи; фармацевтичний працівник.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ:

Для вивчення матеріалу з даної теми - рекомендації з питання засвоєння матеріалів чинного законодавства, а саме:

Професійний стандарт «Фармацевт»

1 Загальні відомості професійного стандарту

1.1 Основна мета професійної діяльності

Забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та супутніми товарами: розроблення, виробництво, забезпечення якості, реалізація лікарських засобів і супутніх товарів, надання фармацевтичної допомоги.

1.2. Назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код (згідно з Національним класифікатором України за КВЕД-2010 «Класифікація видів економічної діяльності»)

СекціяС	Переробна промисловість	Розділ21	Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	Група	Виробництво основних фармацевтичних продуктів
				21.1	
				Клас	Виробництво основних фармацевтичних продуктів
				21.10	
Група	Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів				
		21.2			
Клас	Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів				
21.20					
СекціяГ	Оптова тароздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	Розділ46	Оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами	Група	Оптова торгівля товарами господарського призначення
				46.4	
Клас	Оптова торгівля фармацевтичними товарами				
46.46					

		Розділ 47	Роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами	Група 47.7	Роздрібна торгівля іншими товарами в спеціалізованих магазинах
				Клас 47.73	Роздрібна торгівля фармацевтичними товарами в спеціалізованих магазинах

1.3. Назва виду професійної діяльності та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій»)

Розділ	Підрозділ	Клас	Підклас	Група
2	22	222	2224	2224.2
Професіонали	Професіонали в галузі наук про життя та медичних наук	Професіонали в галузі медицини (крім медичних сестер)	Професіонали в галузі фармації	Фармацевти

1.4. Назва професії (професійної назви роботи) та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій»)

Фармацевт 2224.2

1.5. Узагальнена назва професії

Фармацевт

1.6. Професійна кваліфікація

Фармацевт (трудова функція А за винятком А1, А4, трудова функція Б, трудова функція В за винятком В2, трудова функція Г, трудова функція Д за винятком Д2, Д3,)

Фармацевт-аналітик (трудові функції фармацевта і додатково Д2, Д3)
Фармацевт-організатор (трудові функції фармацевта і додатково А1, А4)
Фармацевт-токсиколог (трудові функції фармацевта і додатково В2)

1.7. Вимоги до державної сертифікації

Професійна кваліфікація фармацевт/клінічний фармацевт/фармацевт косметолог присвоюється за результатом закінчення відповідної освітньої програми магістерського рівня. Подальше присвоєння/підтвердження професійних кваліфікацій здійснюється відповідно до нормативно-правових актів МОЗ України.

Знання здобувачів професійних кваліфікацій оцінюються шляхом оцінювання вмінь застосовувати передбачені цим стандартом знання для виконання трудових дій.

Вміння і навички здобувачів професійних кваліфікацій оцінюються переважно на робочому місці. При цьому має оцінюватися також здатність виконувати трудові функції відповідально та автономно відповідно до вимог стандарту. Комунікативні вміння і навички можуть оцінюватися також при оцінюванні знань.

1.8. Назви типових посад

Фармацевт

Фармацевт-аналітик Фармацевт-токсиколог

Фармацевт-організатор: старший фармацевт, завідувач аптеки, завідувач аптечного складу (бази), заступники з числа фармацевтів (завідувача аптеки, аптечного складу (бази), завідувач відділу (аптеки, аптечного складу (бази), завідувач лабораторії (контрольно-аналітичної), завідувач аптечного пункту.

1.9. Місце професії (професійної назви роботи) в організаційно-виробничій структурі підприємства (установи, організації)

Фармацевт працює в аптеках, оптових фармацевтичних підприємствах, підприємствах хіміко-фармацевтичної промисловості, лабораторіях з контролю якості лікарських засобів, лікарнях, інших закладах охорони здоров'я, судово-хімічних і токсикологічних лабораторіях, науково-дослідних

інститутах, закладах вищої освіти і галузевих установах відповідного профілю.

1.10. Умови праці

Тривалість робочого часу – згідно з чинним законодавством, графіками роботи та відпочинку, правилами внутрішнього трудового розпорядку, колективним договором.

Відпустки надаються згідно з чинним законодавством, колективним договором та графіками надання відпусток.

Особливий характер праці. Робота фармацевта може супроводжуватися підвищеним впливом температури, шуму, вібрації, пожежної безпеки та дії токсичних речовин.

1.11. Засоби захисту

Працівникам видаються безоплатно за встановленими галузевими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту (далі – ЗІЗ), а також мийні і знешкоджувальні засоби.

На час виконання певних робіт, для яких не передбачені ЗІЗ згідно норм, видаються чергові ЗІЗ колективного (безособового) користування, що передаються однією зміною іншій.

1.12. Умови допуску до роботи за професією

Наявність диплома про присвоєння освітньої кваліфікації магістр (спеціаліст) за спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація, спеціалізація

226.01 Фармація, та професійної кваліфікації (фармацевт, фармацевт клінічний, фармацевт-косметолог) відповідно до освітньої програми. Сертифікат про проходження інтернатури за спеціальністю «Фармація».

Наявність особистої медичної книжки з даними про проходження попереднього (періодичного) профілактичного медичного огляду.

Попереднє проходження інструктажів, навчання та перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та пожежної безпеки.

1.13. Документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію, її віднесення до рівня Національної рамки кваліфікацій (НРК)

Диплом магістра фармації (спеціаліста) (7-й рівень НРК) як освітня кваліфікація, що є допуском до здобуття кожної з професійних кваліфікацій, визначених стандартом. В дипломі має бути зазначена професійна кваліфікація фармацевта/клінічного фармацевта/фармацевта-косметолога відповідно до освітньої програми.

Сертифікат фармацевта/провізора-спеціаліста з відповідною фармацевтичною/провізорською спеціальністю,

Фармацевт-аналітик, фармацевт-токсиколог, фармацевт-організатор додатково - Сертифікат про проходження спеціалізації.

Професійні кваліфікації, передбачені стандартом, відносяться до 7-го рівня Національної рамки кваліфікацій.

2 Навчання та професійний розвиток

Навчання здійснюється профільними закладами вищої освіти, закладами післядипломної освіти, науковими закладами, центрами з підвищення кваліфікації фармацевтичних працівників тощо.

2.1. Первинна професійна підготовка (назва кваліфікації)

Для професії фармацевт: другий (магістерський) рівень за спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація, 226.01 спеціалізація Фармація, професійна кваліфікація за дипломом фармацевт/клінічний фармацевт/фармацевт- косметолог. Проходження інтернатури за спеціальністю «Фармація» з отриманням відповідного сертифіката.

2.2. Підвищення кваліфікації з присвоєнням нового рівня освіти (назва кваліфікації)

2.2. Підвищення кваліфікації без присвоєння нового рівня освіти (назва кваліфікації).

Відповідно до чинного законодавства

3. Нормативно-правова база, що регулює відповідну професійну діяльність

Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-ХІІ «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (із змінами).

Закону України від 04.04.1996 р. № 123/96-ВР «Про лікарські засоби» (із змінами).

Закон України від 15.02.1995 р. № 60/95-ВР «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (із змінами).

Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII «Про ліцензування видів господарської діяльності» (із змінами).

Закон України від 05.04.2007 № 877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (із змінами).

Постанова КМ України від 30.11.2016 р. № 929 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібної торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів)» (із змінами).

Наказом МОЗ України від 12.12.2006 р. № 818 «Про вдосконалення атестації провізорів та фармацевтів» (із змінами).

Наказ МОЗ України від 16.02.2009 р. № 95 «Про затвердження документів з питань забезпечення якості лікарських засобів» (із змінами).

Наказ МОЗ України від 08.12.2015 р. № 830 «Про затвердження і введення в дію Державної фармакопеї України (II видання)».

Наказ МОН України від 22.05.2020 р. №673 «Про затвердження переліку спеціальностей, здобуття ступеня освіти з яких необхідне для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання».

Інші нормативно-правові, нормативно-технічні та нормативні акти, які регламентують питання розроблення, виробництва, забезпечення якості, реалізації лікарських засобів і супутніх товарів, надання фармацевтичної допомоги населенню.

4. Загальні компетентності

ЗК.01	Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.
ЗК.02	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК.03	Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.
ЗК.04	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК.05	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК.06	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК.07	Здатність працювати в команді.
ЗК.08	Здатність збирати, інтерпретувати та застосувати дані, необхідні для професійної діяльності, здійснення досліджень та реалізації інноваційних проєктів у сфері фармації.
ЗК.09	Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
ЗК.10	Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

5. Перелік трудових функцій (професійних компетентностей за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них), умовні позначення.

Умовні позначення	Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)	Умовні позначення
А	Організація діяльності аптечних закладів	Здатність організовувати діяльність аптечних закладів із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту з урахуванням вимог фармацевтичного законодавства.	А1

	Здатність здійснювати всі види обліку та звітності, товарознавчий аналіз, діловодство в аптечних закладах	A2
	Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту відповідно до чинного законодавства України	A3
	Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів	A4
	Здатність організовувати і здійснювати загальне та маркетингове управління асортиментною, товарно-інноваційною, ціновою, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичного ринку на основі результатів маркетингових досліджень та з урахуванням ринкових процесів, управляти ризиками в системі фармацевтичного забезпечення	A5
	Здатність організовувати та координувати роботу фармацевта-інтерна, асистента фармацевта.	A6
	Здатність взаємодіяти у професійному середовищі, здійснювати безперервний професійний розвиток	A7

Б	Здійснення фармацевтичної опіки	Здатність здійснювати консультування щодо рецептурних і безрецептурних лікарських засобів й інших товарів аптечного асортименту; фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації лікарських засобів природного та синтетичного походження шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, із врахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних і хімічних особливостей, показань/протипоказань до застосування, керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого	Б1
		Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширених захворювань, а також з метою сприяння своєчасному виявленню та підтриманню прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками та мікробіологічними особливостями	Б2
		Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах	Б3
В	Здійснення моніторингу ефективності та безпеки застосування населенням лікарських засобів	Здатність здійснювати моніторинг ефективності та безпеки застосування населенням лікарських засобів згідно даних щодо їх клініко-фармацевтичних характеристик	В1
		Здатність визначати лікарські засоби, ксенобіотики, токсини та їх метаболіти у біологічних рідинах та тканинах організму, проводити хіміко-токсикологічні дослідження з метою діагностики гострих отруень, наркотичного та алкогольного сп'янінь	В2

Г	Виконання робіт з виробництва (виготовлення) лікарських засобів	Здатність організувати та здійснювати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення лікарських засобів у різних лікарських формах за рецептами лікарів і вимогами (замовленнями) лікувально-профілактичних закладів.	Г1
		Здатність брати участь у розробці та виробництві лікарських засобів	Г2
Д	Забезпечення якості лікарських засобів	Здатність запобігати розповсюдженню неякісних, фальсифікованих та незареєстрованих лікарських засобів	Д1
		Здатність організувати та здійснювати контроль якості лікарських засобів у відповідності з вимогами чинної Державної фармакопеї України, методів контролю якості (МКЯ), технологічних інструкцій тощо	Д2
		Здатність розробляти та оцінювати методики контролю якості лікарських засобів; проводити стандартизацію лікарських засобів відповідно до вимог чинного законодавства	Д3
		Забезпечувати належне зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та вимог чинного законодавства у закладах охорони здоров'я	Д4

6. Опис трудових функцій

Трудові функції	Професійні компетентності	Предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструменти)	Знання	Уміння і навички
<p>А. Організація діяльності аптечних закладів</p>	<p>А1. Здатність організовувати діяльність аптечних закладів із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту з урахуванням вимог фармацевтичного законодавства.</p>	<p>Стіл, стілець (крісло), комп'ютер, довідникова література, доступ до мережі Інтернет, спеціальне програмне забезпечення, канцтовари</p>	<p>А1.31. Основи права і фармацевтичного законодавства, чинне законодавство України про охорону здоров'я та нормативно-правові акти, що регламентують діяльності органів управління та закладів охорони здоров'я, порядок обігу лікарських засобів та надання фармацевтичної допомоги, керівництва та настанови з організації фармацевтичної справи, належні фармацевтичні практики</p> <p>А1.32. Основні принципи організації діяльності аптечних закладів та їх структурних підрозділів із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими супутніми товарами</p> <p>А1.33. Нормативно-правові акти, що регулюють порядок і правила виписування рецептів, організацію їх прийому, особливості обліку</p> <p>А1.34. Принципи забезпечення належного зберігання лікарських засобів та супутніх товарів відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та норм чинного законодавства</p> <p>А1.35. Фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України і керівництв ВООЗ, вимог фармацевтичного законодавства, міжнародних принципів біоетики</p> <p>А1.36. Вимоги норм охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки у професійній діяльності</p> <p>А1.37. Вимоги санітарно-протиепідемічного</p>	<p>А1.У1. Користуватись нормативно-правовими актами, що регламентують фармацевтичну діяльність в Україні та за кордоном</p> <p>А1.У2. Відстежувати та визначати зміни і доповнення у вітчизняному фармацевтичному законодавстві.</p> <p>А1.У3. Обґрунтовувати та визначати оптимальну форму господарювання, готувати засновницькі документи</p> <p>А1.У4. Визначати та формувати організаційну структуру аптечного закладу, створювати положення про структурні підрозділи, визначати їх завдання та необхідні посади</p> <p>А1.У5. Складати відомості про наявність матеріально-технічної бази та кваліфікованого персоналу, необхідних для провадження господарської діяльності, а також організаційні документи, необхідні для діяльності аптечного закладу</p> <p>А1.У6. Складати комерційні угоди, угоди співробітництво з діловими партнерами, контролювати виконання договірних зобов'язань постачальниками продукції, сировини та матеріалів, використовуючи чинні нормативно-правові</p>

			<p>режиму в аптечних закладах</p> <p>A1.38. Сучасні інформаційні технології</p>	<p>документи</p> <p>A1.У7. Приймати рецепти від населення, здійснювати відпуск лікарських засобів за рецептами лікарів та вести облік рецептури</p> <p>A1.У8. Проводити таксування різних лікарських прописів, визначати тарифи за виготовлення індивідуальних лікарських засобів.</p> <p>A1.У9. Забезпечувати відповідні умови зберігання та транспортування отруйних, сильнодіючих, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а також лікарських форм з ними.</p> <p>A1.У10. Визначати поточну потребу у лікарських засобах й супутніх товарах та здійснювати їх замовлення</p> <p>A1.У11. Забезпечувати умови для запобігання небажаних наслідків, враховуючи можливий вплив умов зберігання та транспортування на якість товарів аптечного асортименту, лікарської рослинної сировини та медичних виробів</p>
--	--	--	--	---

	<p>A2. Здатність здійснювати усі види обліку та звітності, товарознавчий аналіз, діловодство в аптечних закладах</p>	<p>Стіл, стілець (крісло), комп'ютер, довідникова література, доступ до мережі Інтернет, спеціальне програмне забезпечення, канцтовари</p>	<p>A2.31. Засади впровадження в аптечних закладах відповідних систем звітності й обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) відповідно до вимог чинного законодавства</p> <p>A2.32. Організація обігу грошових коштів</p> <p>A2.33. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей: нормативно-правова база, завдання, терміни, види, документальне оформлення результатів</p> <p>A2.34. Засади діловодства аптечних закладів з урахуванням організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства.</p> <p>A2.35. Правила товарознавчого аналізу</p>	<p>A2.У1. Проводити приймання лікарських засобів тасупутніх товарів за якісними та кількісними показниками та документально оформлятинадходження товару</p> <p>A2.У2. Вести облік оптової та роздрібної реалізації лікарські засоби та супутніх товарів, облік інших видів витрат товару й матеріальних цінностей у відповідних документах обліку згідно вимог чинного законодавства</p> <p>A2.У3. Складати товарний звіт та звіт про фінансово-господарську діяльність аптечного закладу, враховуючи дані обліку</p> <p>A2.У4. Проводити розрахунки зі споживачем за допомогою реєстратору розрахункових операцій та вести облік руху грошових коштів</p> <p>A2.У5. Проводити інвентаризацію лікарських засобів й супутніх товарів та інших товарно-матеріальних цінностей, оформляти відповідні документи, розраховувати природну втрату</p>
--	---	--	---	---

				<p>A2.Y6. Проводити товарознавчий аналіз згідно вимог чинного законодавства</p> <p>A2.Y7. Організовувати ефективний документообіг аптечних закладів, контроль, систематизацію та зберігання документів</p> <p>A2.Y8. Організовувати укладення угод про матеріальну відповідальність з фармацевтичними працівниками</p>
	<p>A3. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту відповідно до чинного законодавства України</p>	<p>Стіл, стілець (крісло), комп'ютер, довідникова література, доступ до мережі Інтернет, спеціальне програмне забезпечення, канцтовари</p>	<p>A3.31. Основні економічні показники торгово-фінансової діяльності аптечних закладів</p> <p>A3.32. Товарообіг аптечних підприємств, його характеристика, зміст, значення, методики розрахунку та обліку</p> <p>A2.33. Характеристика товарних запасів, методики їх розрахунку</p> <p>A3.34. Основні податки та збори, їх види, принципи оподаткування аптечних закладів</p> <p>A3.35. Система оплати праці аптечних працівників та розрахунок заробітної плати в умовах ринкової економіки</p> <p>A3.36. Порядок нарахування різних видів виплат та утримань, відрахування з фонду заробітної плати</p> <p>A3.37. Економічні розрахунки продуктивності праці; ефективності використання робочого часу.</p> <p>A3.38. Принципи ціноутворення, формування цін на лікарські засоби та супутні товари відповідно до чинного законодавства України</p>	<p>A3.Y1. Розраховувати, аналізувати і прогнозувати основні економічні показники торгово-фінансової діяльності аптечного закладу</p> <p>A3.Y2. Розраховувати та планувати загальний товарообіг, норматив товарних запасів</p> <p>A3.Y3. Розраховувати основну та додаткову заробітну плату, суми за тимчасову непрацездатність, вагітність, оплати відпусток, за роботу у святкові дні, понаднормово тощо</p> <p>A3.Y4. Проводити розрахунки основних податків та зборів</p> <p>A3.Y5. Проводити розрахунок закупівельних цін, роздрібних цін, постачальницько-збутових й торговельних (роздрібних) націнок для фармацевтичних товарів</p>

<p>A4. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.</p>	<p>Стіл, стілець (крісло), комп'ютер, довідникова література, доступ до мережі Інтернет, спеціальне програмне забезпечення, канцтовари</p>	<p>A4.31. Принципи, цілі, завдання та функції, методи та форми системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових</p> <p>A4.32. Організаційні та методологічні принципи визначення доступності фармацевтичної допомоги населенню, її види та фактори впливу, механізми забезпечення</p> <p>A4.33. Організаційна структура, механізми функціонування систем реімбурсації вартості фармацевтичної допомоги</p> <p>A4.34. Показники потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги та підходи до визначення ступеню її задоволення в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів</p> <p>A4.35. Медико-соціальні показники розвитку суспільства</p> <p>A4.36. Принципи проведення аналізу соціально-економічних процесів у фармації</p> <p>A4.37. Основи соціальної політики держави, її механізми, методи, показники ефективності</p> <p>A4.38. Особливості сучасних інформаційних систем охорони здоров'я; структуру та особливості системи e-Health в Україні, її цілі, завдання та функції</p>	<p>A4.U1. Визначати показники фізичної та економічної доступності фармацевтичної допомоги населенню у динаміці років, за територіальним принципом та на рівні суб'єкту господарювання; аналізувати вплив основних факторів на дані показники</p> <p>A4.U2. Проводити аналіз медико-соціальних показників розвитку окремих груп населення, регіонів та суспільства в цілому</p> <p>A4.U3. Визначати показники потреби в обсягах фармацевтичної допомоги хворим на окремі нозології, а також у закладах охорони здоров'я та їх структурних підрозділах</p> <p>A4.U4. Проводити аналіз ефективності витрат на фармацевтичну допомогу закладів охорони здоров'я, за державними програмами з використанням клініко-економічних методів дослідження</p> <p>A4.U5. Проводити аналіз споживання лікарських засобів у динаміці років, за територіальною ознакою, окремих груп лікарських засобів та препаратів з використанням методології АТС/ДДД, яка рекомендована ВООЗ</p> <p>A4.U6. Проводити фармакоеконімічний аналіз ефективності фармацевтичної допомоги соціально-вразливим верствам населення та хворим на важкі йорфанні захворювання</p> <p>A4.U7. Проводити розрахунки та аналіз обсягів соціальних пільг і гарантій в</p>
---	--	---	--

			<p>країні та їх впливу на розвиток суспільства</p> <p>A4.U8. Визначати обсяги фармацевтичної допомоги системі реімбурсації її вартості</p> <p>A4.U9. Проводити соціологічні та психологічні дослідження стану фармацевтичного забезпечення населення та ступеня її ефективності</p> <p>A4.U10. Складати анкети, опитувальники та проводити обробку даних для визначення соціальних, економічних, етичних та психологічних чинників системи фармацевтичного забезпечення населення</p> <p>A4.U11. Використовувати сучасні інформаційні системи охорони здоров'я</p>
--	--	--	--

<p>A5. Здатність організувати і здійснювати загальне та маркетингове управління асортиментною, товарно-інноваційно, ціновою, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичного ринку на основі результатів маркетингових досліджень та з урахуванням ринкових процесів, управляти ризиками в системі фармацевтичного забезпечення</p>	<p>Стіл, стілець (крісло), комп'ютер, довідникова література, доступ до мережі Інтернет, спеціальне програмне забезпечення, канцтовари</p>	<p>A5.31. Принципи організації підприємницької діяльності.</p> <p>A5.32. Засади організації та здійснення загального та маркетингового управління асортиментною, ціновою, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичного ринку на основі результатів маркетингових досліджень та з урахуванням ринкових процесів</p> <p>A5.33. Теоретичні основи менеджменту; методи застосування менеджменту у професійній діяльності аптечних закладів</p> <p>A5.34. Функції управління</p> <p>A5.35. Моделі, методи і підходи до прийняття управлінського рішення</p> <p>A5.36. Принципи кадрового менеджменту й самоменеджменту</p> <p>A5.37. Основи трудового права</p> <p>A5.38. Основні положення фармацевтичного маркетингу</p> <p>A5.39. Методики маркетингового дослідження фармацевтичного ринку; номенклатури фармацевтичного товару</p> <p>A5.310. Принципи управління ризиками в системі фармацевтичного забезпечення</p>	<p>A5.Y1. Планувати, організувати та проводити оперативні та підсумкові виробничі наради працівників закладу (підприємства) з прийняттям відповідних управлінських рішень</p> <p>A5.Y2. Вирішувати виробничі, фінансові, маркетингові та інші завдання з метою підвищення показників ефективності діяльності підприємства</p> <p>A5.Y3. Здійснювати підбір та набір кадрів з урахуванням їх професійної підготовки, ділових та особистих якостей, визначати функціонально-посадові обов'язки</p> <p>A5.Y4. Здійснювати сегментування ринку за демографічними, психографічними та ін. характеристиками, захворюваністю, профілемнадання лікарської та медичної допомоги</p> <p>A5.Y5. Аналізувати наявність лікарських засобів на конкретному сегменті ринку за асортиментною, ціновою характеристиками, за підприємствами-виробниками, визначати їх конкурентоспроможність, оформляти зведені аналітичні таблиці</p> <p>A5.Y6. Аналізувати прас-листи та інші джерела маркетингової інформації фірм і підприємств-виробників лікарських засобів; складати прогнози</p>
--	--	--	--

			<p>закупівлі лікарських засобів різних фармакотерапевтичних груп</p> <p>A5.U7. Проводити маркетингові дослідження окремих лікарських засобів та фармакотерапевтичних груп</p> <p>A5.U8. Вивчати та аналізувати вимоги та мотивації споживачів лікарських засобів та супутніх товарів</p> <p>A5.U9. Визначати та застосовувати ефективні канали товаропросування фармацевтичної продукції та оформляти аналітичні звіти на основі даних про їх реалізацію</p> <p>A5.U10. Розраховувати місткість ринку лікарських засобів за економічними показниками (обсяг виробництва, товарні запаси, показники експорту та імпорту) для конкретного його сегменту</p>
--	--	--	---

	A6. Здатність організувати та координувати роботу фармацевта-інтерна, асистента фармацевта.	Стіл, стілець (крісло), комп'ютер, довідникова література, доступ до мережі Інтернет, спеціальне програмне забезпечення, канцтовари	A6.31. Чинна законодавча база щодо регулювання роботи фармацевта-інтерна A6.32. Основи педагогіки та психології A6.33. Принципи професійної етики та деонтології	A6.У1. Здійснювати наставництво та керівництво роботою фармацевта-інтерна, асистента фармацевта A6.У2. Дотримуватись принципів професійної етики та деонтології, норм чинного законодавства
	A7. Здатність взаємодіяти у професійному середовищі, здійснювати безперервний професійний розвиток		A7.31. Сучасна література за фахом A7.32. Особливості комунікативної взаємодії у професійному середовищі на основі принципів професійної етики та деонтології A7.33. Вимоги чинної нормативно-правової бази щодо безперервного професійного розвитку	A7.У1. Дотримуватись принципів професійної етики та деонтології, норм чинного законодавства щодо просування лікарських засобів на ринку, підходів щодо мінімізації нераціонального використання лікарських засобів при формуванні відносин з медичними та фармацевтичними працівниками, медичними торговими представниками A7.У2. Дотримуватись вимог чинної нормативно-правової бази щодо безперервного професійного розвитку
Б. Здійснення фармацевтичної опіки	Б1. Здатність здійснювати консультування щодо рецептурних і безрецептурних лікарських засобів й інших товарів аптечного асортименту; фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації лікарських	Стіл, стілець (крісло), комп'ютер, довідникова література, доступ до мережі Інтернет, спеціальне програмне забезпечення, канцтовари	Б1.31. Номенклатура: міжнародні непатентовані назви АФІ, лікарських засобів; латинські, українські назви лікарської рослинної сировини Б1.32. Клініко-фармацевтична характеристика основних фармакологічних груп лікарських препаратів (класифікація за дією та структурою, механізм дії, зв'язок «структура-активність», фармакокінетичні та фармакологічні особливості, лікарські форми та шляхи введення, принципи дозування)	Б1.У1. Визначати стан хворого, який потребує застосування лікарського препарату Б1.У2. Визначати можливість відповідального самолікування шляхом проведення співбесіди із хворим Б1.У3. Здійснювати порівняльну оцінку переваг та недоліків лікарських препаратів за їх фармакокінетичними та фармакологічними особливостями, лікарською формою та шляхами введення, принципами дозування, сумісності тощо Б1.У4. Прогнозувати можливу взаємодію АФІ/БАР

<p>засобів природного та синтетичного походження шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, із врахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних і хімічних особливостей, показань/протипоказань до застосування, керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого</p>		<p>Б1.33. Фізико-хімічні та хімічні властивості основних груп АФІ лікарських засобів та БАР природного походження</p> <p>Б1.34. Поняття про лікарські засоби, лікарські форми, переваги, недоліки та особливості фармакотерапії в залежності від лікарської форми та умов застосування</p> <p>Б1.35. Симптоми та синдроми захворювань внутрішніх органів та систем</p> <p>Б1.36. Алгоритми надання фармацевтичної опіки при відпуску безрецептурних препаратів</p> <p>А1.36. Фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України і керівництв ВООЗ, вимог фармацевтичного законодавства, міжнародних принципів біоетики</p>	<p>лікарського засобу синтетичного та природного походження з іншими лікарськими засобами, продуктами харчування, напоями</p> <p>Б1.У5. Представляти порівняльну характеристику безрецептурних лікарських препаратів хворому</p> <p>Б1.У6. Проводити генеричну заміну рецептурного препарату</p> <p>Б1.У7. Дотримуватись алгоритму надання фармацевтичної опіки при відпуску безрецептурних препаратів</p> <p>Б1.У8. Визначати "загрозливі" стани, які вимагають керування пацієнта до лікаря</p> <p>Б1.У9. Надавати рекомендацію пацієнтам щодо умов зберігання лікарських засобів синтетичного та рослинного походження</p>
---	--	--	--

	<p>Б2. Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширених захворювань, а також з метою сприяння своєчасному виявленню та підтриманню прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками та мікробіологічними особливостями.</p>	<p>Стіл, стілець (крісло), комп'ютер, довідникова література, доступ до мережі Інтернет, спеціальне програмне забезпечення, канцтовари</p>	<p>Б2.31. Шляхи походження та передачі поширених, в тому числі небезпечних, інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань Б2.32. Клінічні ознаки поширених, в тому числі небезпечних інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань Б2.33. Мікробіологічні особливості поширених, в тому числі небезпечних, інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань Б2.34. Шляхи профілактики поширених, в тому числі небезпечних, інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань Б2.35. Принципи захисту населення в умовах епідемії інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань Б2.36. Принципи вибору та застосування протиінфекційних, противірусних та проти паразитарних лікарських препаратів А1.34. Фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України і керівництв ВООЗ, вимог фармацевтичного законодавства, міжнародних принципів біоетики Б2.38. Принципи формування грамотності населення у питаннях здоров'я</p>	<p>Б2.У1. Визначати ознаки поширених, в тому числі небезпечних, інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань Б2.У2. Дотримуватись алгоритму дії при попередженні захворювання та сприянні прихильності до лікування при туберкульозі та ВІЛ/СНІДу Б2.У3. Консультувати з питань профілактики та захисту від поширених, в тому числі небезпечних, інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань, а також програм їхнього тестування Б2.У4. Консультувати з питань формування та підтримки здорового способу життя</p>
--	---	--	--	--

	<p>Б3. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах</p>	<p>В залежності від характеру екстремальної ситуації або невідкладного стану: турнікет для зупинки кровотечі, перев'язувальний матеріал, тонометр, засоби догляду за хворими</p>	<p>Б3.31. Симптоми невідкладних станів Б3.32. Алгоритм домедичної допомоги хворим та постраждалим в екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах Б1.32. Клініко-фармацевтична характеристика основних фармакологічних груп лікарських препаратів (класифікація, механізм дії, фармакокінетичні та фармакологічні особливості, лікарські форми та шляхи введення, принципи дозування) А1.34. Фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України і керівництв ВООЗ, вимог фармацевтичного законодавства, міжнародних принципів біоетики</p>	<p>Б3.У1. Формувати аптечку першої допомоги для службових приміщень, для подорожі, домашньої Б3.У2. Здійснювати домедичну допомогу у відповідності до діючих керівництв та настанов (кровотеча/крововтрата, опіки, відмороження, травма, переломи, напад стенокардії, гіпертонічний криз, інсульт, раптові пологи, гіпо- та гіперглікемічний стан, напад бронхіальної астми, гострі отруєння, наркотичне та алкогольне сп'яніння) Б3.У3. Підбирати та застосовувати антидоти у випадку гострого отруєння, наркотичного або алкогольного сп'яніння</p>
<p>В. Здійснення моніторингу ефектності та безпеки застосування населенням лікарських засобів</p>	<p>В1. Здатність здійснювати моніторинг ефективності та безпеки застосування населенням лікарських засобів згідно даних щодо їх клініко-фармацевтичних характеристик.</p>	<p>Стіл, стілець (крісло), комп'ютер, довідникова література, доступ до мережі Інтернет, спеціальне програмне забезпечення, канцтовари</p>	<p>В1.31. Принципи організації та функціонування системи фармаконагляду В1.31 Номенклатура: міжнародні непатентовані назви АФІ лікарських засобів; латинські, українські назви лікарської рослинної сировини В1.32. Клініко-фармацевтична характеристика основних фармакологічних груп лікарських препаратів (класифікація, механізм дії, фармакокінетичні та фармакологічні особливості, лікарські форми та шляхи введення, принципи дозування) В1.35. Симптоми та синдроми захворювань внутрішніх органів та систем В1.32. Клінічні, лабораторні та інструментальні прояви несприятливої дії лікарських препаратів В1.36. Алгоритми надання фармацевтичної опіки при відпуску безрецептурних препаратів А1.34. Фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології відповідно до Етичного</p>	<p>В1.У1. Визначати показники ефективності та безпеки застосування лікарських препаратів (клінічні, лабораторні, інструментальні) В1.У2. Надавати належну інформацію пацієнту/представнику пацієнта при відпуску лікарських засобів із аптеки щодо потенційно несприятливих наслідків їх застосування В1.У3. Оцінювати ефективність та безпеку застосування конкретного лікарського препарату у конкретного хворого В1.У4. Дотримуватися алгоритму дії при отриманні інформації про випадки побічних реакцій та/або відсутності ефективності лікарських засобів В1.У5. Надавати консультаційну допомогу відвідувачам аптеки при заповненні ними</p>

			<p>кодексу фармацевтичних працівників України і керівництв ВООЗ, вимог фармацевтичного законодавства, міжнародних принципів біоетики</p>	<p>спеціальної форми (карти-повідомлення про побічну реакцію лікарського засобу, вакцини, туберкуліну, та/або відсутність ефективності лікарського засобу, та/або несприятливу подію після імунізації/туберкулінодіагностики) В1.У6. Заповнювати спеціальну форму (карту-повідомлення) про побічну реакцію лікарського засобу, вакцини, туберкуліну, та/або відсутність ефективності лікарського засобу, та/або несприятливу подію після імунізації/туберкулінодіагностики</p>
--	--	--	--	--

	B2. Здатність визначати лікарські засоби, ксенобіотики, токсини та їх метаболіти у біологічних рідинах та тканинах організму, проводити хіміко-токсикологічні дослідження з метою діагностики гострих отруєнь, наркотичного та алкогольного сп'янінь.	Обладнання для ТШХ, ГХ, ВЕРХ, хромато-мас-спектрометрії	B2.31. Класифікацію токсичних речовин і ксенобіотиків, основні шляхи їх метаболізму. Шляхи метаболізму основних груп лікарських засобів. B2.32. Методи ізолювання токсичних речовин і ксенобіотиків, в т.ч. АФІ синтетичного та природного походження, та їх метаболітів із біологічного матеріалу. B2.33. Методи виявлення і кількісного визначення токсичних речовин і ксенобіотиків в т.ч. АФІ синтетичного та природного походження в біологічних середовищах B2.34. Основи національного і міжнародного законодавства щодо обігу підконтрольних речовин B2.35. Номенклатуру і способи застосування антидотів	B2.У1. Проводити хіміко-токсикологічні дослідження B2.У2. Визначати вміст алкоголю в крові/сечі методом ГХ. B2.У3. Проводити виявлення ксенобіотиків, в т.ч. АФІ синтетичного та природного походження та їх метаболітів методами ТШХ, хромато-мас-спектрометрії B2.У4. Визначати вміст токсичних речовин і ксенобіотиків, в т.ч. АФІ синтетичного та природного походження, в біологічних середовищах методом ВЕРХ B2.У5. Давати експертну оцінку вмісту ксенобіотиків в біологічних середовищах організму
Г. Виконання робіт з виробництва (виготовлення) лікарських засобів	Г1. Здатність організувати та здійснювати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення лікарських засобів у різних лікарських формах за рецептами лікарів і вимогами (замовленнями) лікувально-профілактичних закладів.	Робоче місце, оснащене аптечними меблями (столами, шафами, стільцями, обладнанням та пристроями для дозування та виготовлення ЛЗ (вертушками для штанглазів, вагами, бюретковою установкою, стерилізаторами, пристроями та приладами для дозування, фільтрування, змішування,	A1.31. Основи права і фармацевтичного законодавства, чинне законодавство України про охорону здоров'я та нормативно-правові акти, що регламентують діяльності органів управління та закладів охорони здоров'я, порядок обігу лікарських засобів та надання фармацевтичної допомоги, накази, керівництва та настанови з організації фармацевтичної справи, належні фармацевтичні практики A1.32. Основні принципи організації діяльності аптечних закладів та їх структурних підрозділів із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими супутніми товарами B1.31 Номенклатура: міжнародні непатентовані назви АФІ, лікарських засобів; латинські, українські назви лікарської рослинної сировини	Г.1.У1. Користуватись нормативно-правовими актами, що регламентують фармацевтичну діяльність в Україні Г1.У2. Проводити дослідження з фармацевтичної розробки лікарських засобів Г1.У3. Складати технологічні схеми та інструкції щодо виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки Г.1.У.4. Характеризувати лікарські форми за типами дисперсних систем, способом вживання, місцем призначення, агрегатним станом, враховуючи фізико-хімічні властивості діючих та допоміжних речовин Г.1.У5. Визначати у пропису та усувати несумісності АФІ та лікарської рослинної сировини;

		<p>розчинення, нагрівання, розплавлення, розливу, закупорювання тощо) холодильником, бактерицидними лампами, пристроями та засобами для дезінфекції, пристроями для вимірювання температури та вологості повітря. Раковини для миття рук та миття (обробки) посуду. Пристрої для висушування і дезінфекції рук Обладнання для стерилізації посуду. Лабораторний, допоміжний посуд, тарозакупорювальні матеріали. Лікарські та допоміжні речовини, ЛРС Засоби комунікації, доступ до інформаційно-довідкових систем, законодавчих актів та нормативних документів, довідкової літератури. Канцелярське</p>	<p>Б1.32. Клініко-фармацевтична характеристика основних фармакологічних груп лікарських препаратів (класифікація, механізм дії, фармакокінетичні та фармакологічні особливості, лікарські форми та шляхи введення, принципи дозування)</p> <p>Г1.31 Вимоги нормативних документів щодо виробництва (виготовлення), розробки лікарських засобів та оформлення технологічної документації. Правила оформлення документації</p> <p>Г1.32 Хімічні, фізико-хімічні біофармацевтичні, фармакологічні властивості АФІ, лікарської рослинної сировини та БАС природного походження, допоміжних речовин; лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту</p> <p>Г1.33. Вимоги ДФУ та інших нормативних актів щодо контролю якості ЛЗ аптечного та промислового виробництва</p> <p>А1.35. Вимоги норм охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки у професійній діяльності</p> <p>А1.36. Вимоги санітарно-протиепідемічного режиму в аптечних закладах</p> <p>А2.34. Нормативні документи щодо порядку і правил виписування рецептів, організація їх прийому, особливості обліку</p> <p>Г1.35. Поняття про несумісності, характеристика хімічних, фармакологічних та фармацевтичних несумісностей</p> <p>Г1.36. Теоретичні основи процесів подрібнення, змішування, розчинення, стабілізації, емульгування, екстрагування</p>	<p>перевіряти і, якщо необхідно, виправляти разові, добові і курсові дози отруйних, наркотичних, сильнодіючих речовин враховуючи індивідуальні особливості людини (вік, маса тіла та ін.)</p> <p>Г1.У6. Проводити підбір допоміжних речовин (стабілізаторів, емульгаторів, пролонгаторів, мазевих та супозиторних основ), враховуючи біологічні, фізико-хімічні, технологічні властивості лікарських і допоміжних речовин</p> <p>Г1.У7. Відважувати, відмірювати та дозувати різноманітні лікарські, допоміжні речовини талікарські засоби згідно з прописом</p> <p>Г1.У8. Готувати лікарські засоби у різноманітних лікарських формах та внутрішньо аптечні заготовки АФІ, лікарських засобів, ЛРС і допоміжних речовин</p> <p>Г1.У9. Оформляти до відпуску виготовлені лікарські засоби з урахуванням їх фізико-хімічних та фармакологічних властивостей</p>
--	--	---	---	--

		приладдя.	<p>Г1.37. Організація асептичної роботи в умовах аптеки. Стерилізація, методи стерилізації</p> <p>Г1.38. Поняття про внутрішньоаптечну заготовку, напівфабрикати, концентровані розчини, лікарські засоби, вироблені (виготовлені) про запас, продукцію «in bulk»</p> <p>Г1.39. Технологію лікарських засобів в умовах аптек</p> <p>Г1.310. Внутрішньоаптечний контроль якості лікарських засобів</p> <p>Г1.311. Маркування та зберігання лікарських засобів, виготовлених в аптеках</p> <p>A7.31. Сучасна література за фахом</p>	
--	--	-----------	--	--

	<p>Г2. Здатність брати участь у розробці та виробництві лікарських засобів</p>	<p>Робоче місце, оснащене меблями (столами, шафами, стільцями, обладнанням та пристроями для виготовлення ЛЗ (вагами, приладами для фільтрування, змішування, розчинення, нагрівання, розплавлення, розливу, закупорювання, пристроями для дослідження технологічних властивостей ЛРС, лікарських речовин та засобів. тощо) холодильником, пристроями та засобами для дезінфекції,</p>	<p>Г2.31. Принципи організації виробництва лікарських засобів в умовах фармацевтичних підприємств</p> <p>Г2.32. Принципи вибору та обґрунтування технологічного процесу виробництва лікарських засобів з використанням обладнання відповідно до вимог Належної виробничої практики (GMP)</p> <p>Г1. 31. Вимоги нормативних документів щодо виробництва (виготовлення), розробки лікарських засобів та оформлення технологічної документації. Правила оформлення документації</p> <p>Г1.32 Хімічні, фізико-хімічні біофармацевтичні, фармакологічні властивості АФІ, лікарської рослинної сировини та БАС природного походження, допоміжних речовин; лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту</p> <p>Б1.34. Поняття про лікарські засоби, лікарські форми, переваги, недоліки та особливості фармакотерапії в залежності від лікарської форми та умов застосування</p>	<p>Г.2.У.1. Обирати оптимальну технологію виробництва лікарських засобів з урахуванням хімічних фізико-хімічних та технологічних властивостей АФІ, лікарської рослинної сировини, діючих та допоміжних речовин, використовуючи необхідне обладнання</p> <p>Г.2.У.2. Проводити підбір допоміжних речовин (стабілізаторів, емульгаторів, пролонгаторів, мазевих та супозиторних основ, наповнювачів для таблеток тощо) для виробництва лікарських форм</p> <p>А4.У3. Розробляти технологічні регламенти промислового виробництва та виробництва (виготовлення) окремих лікарських засобів малими серіями за часто повторюваними прописами;</p> <p>Г 2.У4. Складати технологічні схеми та інструкції дрібносерійного промислового виробництва, виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах малих підприємств та виробничих аптек</p> <p>А4.У4. Визначати технологічні та фізико-хімічні властивості АФІ, лікарської рослинної сировини, лікарських засобів</p>
--	---	--	---	---

		Лабораторний, допоміжний посуд, тарозакупорювальні матеріали. Лікарські та допоміжні речовини, ЛРС Засоби комунікації, доступ до інформаційно-довідкових систем, законодавчих актів та нормативних документів, довідкової літератури. Канцелярське приладдя.	<p>Г1.34. Теоретичні основи процесів подрібнення, змішування, розчинення, стабілізації, емульгування, екстрагування</p> <p>Г2.33. Технологію лікарських засобів в умовах фармацевтичних підприємств</p> <p>Г1.33. Вимоги ДФУ та інших нормативних актів щодо контролю якості ЛЗ аптечного та промислового виробництва</p> <p>Г2.34. Методи фармако-технологічних досліджень</p> <p>А1.35. Вимоги норм охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки у професійній діяльності</p> <p>А7.31. Сучасна література за фахом</p>	
Д. Забезпечення якості лікарських засобів	Д1. Здатність запобігати розповсюдженню неякісних, фальсифікованих та незареєстрованих лікарських засобів.	Стіл, стілець (крісло), комп'ютер, довідникова література, доступ до мережі Інтернет, спеціальне програмне забезпечення, канцтовари	<p>Д1.31 Нормативну документацію щодо протидії розповсюдженню неякісних, фальсифікованих та незареєстрованих лікарських засобів</p> <p>Д1.32 Обов'язки та повноваження уповноваженої особи</p> <p>Д1.33 Порядок проведення вхідного контролю якості лікарських засобів уповноваженою особою</p> <p>Д1.34 Реакції експрес-аналізу та ідентифікації ЛРС, АФІ синтетичного та рослинного походження</p>	<p>Д1.У1. Здійснювати вхідний контроль якості ЛЗ</p> <p>Д1.У2. Оформлювати висновок вхідного контролю якості лікарських засобів</p> <p>Д1.У3. Обґрунтовувати методики для вхідного контролю якості АФІ, ЛРС</p> <p>Д2.У1. Обирати методики для контролю якості лікарських засобів відповідно до мети аналізу</p> <p>Д2.У2. Здійснювати ідентифікацію та кількісне визначення АФІ неорганічної та органічної природи та лікарських засобів, що їх містять, хімічними та фізико-хімічними методами</p>

	<p>Д2. Здатність організувати та здійснювати контроль якості лікарських засобів у відповідності з вимогами чинної Державної фармакопеї України, методів контролю якості (МКЯ), технологічних інструкцій тощо</p>	<p>Стіл хімічний, бюреткова установка, плитка електрична, баня водяна, обігрівач Хімічний посуд (піпетки, бюретки, колби, мірні колби, пробірки тощо), ваги технічні, ваги аналітичні, рефрактометр, поляриметр, спектрофотометр Довідкова література (ДФУ, тощо) Лікарські речовини/ лікарські препарати, реактиви,</p>	<p>Г133. Вимоги ДФУ та інших нормативних актів щодо контролю якості ЛЗ аптечного та промислового виробництва Д2.31. Класифікацію ЛЗ за хімічними групами, класифікацію ЛРС за хімічними групами БАР Д2.32. Хімічні властивості АФІ неорганічної та органічної природи відповідно до їх структури Д2.33. Хімічні властивості БАР, що входять до складу ЛРС та інших ЛЗ природного походження Д2.34 Хімічні та фізико-хімічні методи ідентифікації АФІ неорганічної та органічної природи, БАР рослинного походження Д.2.35. Хімічні- та фізико-хімічні методи кількісного аналізу АФІ синтетичного/ природного походження та БАР, що входять до складу ЛРС Д2.36. Анатомічні, морфологічні ознаки ЛРС та методи їх дослідження Д2.37. Хімічні та фізико-хімічні методи дослідження чистоти та визначення числових показників АФІ, БАР та лікарських засобів синтетичного та природного походження Г2.34. Методи фармако-технологічних досліджень А1.35. Вимоги норм охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки у професійній діяльності А1.36. Вимоги санітарно-протиепідемічного режиму в аптечних закладах</p>	<p>Д2.У3. Здійснювати ідентифікацію та кількісне визначення БАР/груп БАР у лікарській рослинній сировині та ЛЗ рослинного походження хімічними та фізико-хімічними методами Д2.У4. Визначати супутні та сторонні домішки у ЛЗ синтетичного та рослинного походження хімічними та фізико-хімічними методами Д2.У7. Визначати інші показники якості АФІ відповідно до вимог ДФУ Д2.У7. Здійснювати контроль якості ЛРС за анатомічними та морфологічними ознаками Д2.У8. Проводити фармако-технологічні випробування лікарських форм Д2.У9. Здійснювати статистичну обробку результатів аналізу згідно з вимогами чинної Державної фармакопеї України Д2.У10. Готувати реактиви та стандартні, титровані розчини згідно з вимогами ДФУ. Д2.У11. Розробляти стандартні операційні процедури, пов'язані з виготовленням, контролем якості та зберіганням лікарських засобів, активних фармацевтичних інгредієнтів та допоміжних речовин</p>
--	---	--	---	---

	<p>ДЗ. Здатність розробляти та оцінювати методики контролю якості лікарських засобів; проводити стандартизацію лікарських засобів відповідно до вимог чинного законодавства</p>	<p>Стіл хімічний, бюреткова установка, плитка електрична, баня водяна, обігрівач Хімічний посуд (піпетки, бюретки, колби, мірні колби, пробірки тощо), ваги технічні, ваги аналітичні, рефрактометр, поляриметр, спектрофотометр Довідкова література (ДФУ, тощо) Лікарські речовини/ лікарські препарати, реактиви,</p>	<p>ДЗ.31. Вимоги до нормування якості лікарських засобів синтетичного та природного походження та лікарської рослинної сировини.</p> <p>ДЗ.32. Джерела потрапляння домішок та методи їх визначення</p> <p>ДЗ.33. Основні валідаційні характеристики методик та особливості їх визначення у залежності від методу аналізу</p> <p>Д2.32. Класифікацію ЛЗ за хімічними групами, класифікацію ЛРС за хімічними групами БАР</p> <p>Д2.33. Хімічні властивості АФІ неорганічної та органічної природи відповідно до їх структури</p> <p>Д2.35. Хімічні властивості БАР, що входять до складу ЛРС та інших ЛЗ природного походження</p> <p>Д2.36 Хімічні та фізико-хімічні методи ідентифікації АФІ неорганічної та органічної природи, БАР рослинного походження</p> <p>Д2.37. Хімічні- та фізико-хімічні методи кількісного аналізу АФІ синтетичного/ природного походження та БАР, що входять до складу ЛРС</p> <p>Д2.38. Анатомічні, морфологічні ознаки ЛРС та методи їх дослідження</p> <p>Д2.39. Хімічні та фізико-хімічні методи дослідження чистоти та визначення числових показників АФІ, БАР та лікарських засобів синтетичного та природного походження</p> <p>Г2.34. Методи фармако-технологічних досліджень</p> <p>А1.35. Вимоги норм охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки у професійній діяльності</p> <p>А1.36. Вимоги санітарно-протиепідемічного режиму в аптечних закладах</p>	<p>ДЗ.У1. Визначати показники якості для стандартизації ЛЗ синтетичного та рослинного походження</p> <p>ДЗ.У2. Розробляти методики ідентифікації ЛЗ синтетичного та природного походження</p> <p>ДЗ.У3. Розробляти методики кількісного визначення АФІ, БАР ЛРС, ЛЗ синтетичного та природного походження</p> <p>ДЗ.У4. Визначати та нормувати загальні показники якості ЛЗ та ЛРС</p> <p>ДЗ.У5. Планувати та здійснювати валідацію методик контролю якості, робити висновок про їх прийнятність</p> <p>ДЗ.У6. Здійснювати нормування якості АФІ, ЛРС та ЛЗ синтетичного та природного походження</p> <p>ДЗ.У7 Обґрунтовувати та розробляти методики визначення сторонніх та супутніх/супровідних домішок у ЛЗ</p> <p>ДЗ.У8. Обґрунтовувати та розробляти методики фармако-технологічних досліджень лікарських форм</p> <p>ДЗ.У9. Обґрунтовувати та розробляти додаткові методики для вхідного контролю АФІ та ЛРС відповідно до їх призначення</p>
--	--	--	---	--

	<p>Д4. Забезпечувати належне зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та вимог чинного законодавства у закладах охорони здоров'я.</p>	<p>Засоби для здійснення контролю за температурою і відносною вологістю повітря (термометр, гігрометр), інформаційно-довідникова література</p>	<p>Д4.31. Принципи забезпечення належного зберігання лікарських засобів та супутніх товарів відповідно до їх фізико-хімічних властивостей танорм чинного законодавства</p> <p>Д4.32 Вимоги до приміщень та обладнання длязберігання ЛЗ.</p> <p>Д4.33. Перелік ЛЗ, що вимагають особливих зон/умов зберігання (легкозаймисті, вибухонебезпечні, наркотичні, психотропні, тощо)</p> <p>Д4.34. Хімічні властивості АФІ синтетичного та природного походження відповідно до їх структури</p> <p>Д4.35. Хімічна, фізико-хімічна стабільність АФІ/ЛЗсинтетичного та природного походження відповідно до їх хімічних властивостей</p> <p>Д4.36. Правила зберігання ЛРС залежно відосновних груп БАР</p> <p>Д4.37. Домішки, що можуть утворюватися при неправильному зберіганні АФІ/ЛЗ синтетичного та природного походження та методи їх контролю</p>	<p>Д4.У1.Організувати зберігання АФІ, ЛЗ, ЛРС, супутніх товарів аптечного асортименту відповідно до умов і термінів зберігання, їх фізико-хімічних властивостей, враховуючи запобігання їх контамінації та переплутуванню</p> <p>А1.У11. Забезпечувати умови для запобігання небажаних наслідків, враховуючи можливий вплив умов зберігання та транспортування на якість товарів аптечного асортименту, лікарської рослинноїсировини та медичних виробів</p> <p>Д4.У2. Визначати АФІ/ЛЗ синтетичного та рослинного походження, що вимагають особливихзон/умов зберігання</p> <p>Д4.У3. Обґрунтовувати та забезпечувати умови зберігання ЛРС, АФІ/ЛЗ синтетичного та природного походження, що мають ризики деструкції під час зберігання</p> <p>Д4.У4. Ідентифікувати ЛЗ, що мають ознаки неякісних/фальсифікованих/ незареєстрованих, організувати їх зберігання у карантині до прийняття рішення</p> <p>Д4.У5.Організувати, здійснювати моніторинг умов і термінів зберігання ЛЗ та документувати йогорезультати</p> <p>А1.У9. Забезпечувати відповідні умови зберігання та транспортування отруйних, сильнодіючих, наркотичних засобів, психотропних речовин іпрекурсорів, а також лікарських форм з ними</p>
--	--	---	---	---

7. Дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту

7.1 Розробник професійного стандарту

Галузева рада з розробки професійних стандартів та професійних кваліфікацій у фармацевтичній галузі Громадської організації «Об'єднання організацій роботодавців медичної та мікробіологічної промисловості України»

7.2 Суб'єкт перевірки професійного стандарту

Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні

7.3 Дата затвердження професійного стандарту

23 березня 2023 року.

7.4 Дата внесення професійного стандарту до Реєстру професійних стандартів

7.5 Рекомендована дата наступного перегляду професійного стандарту

Березень 2028 року.

Питання для самоконтролю:

1. Які статті «Основи законодавства України про охорону здоров'я» Закону України №2801-ХІІ від 19.11.1992 р. регламентують фармацевтичну діяльність?

2. Що мається на увазі щодо питання регулювання норм робочого часу у законодавчо-нормативному акті «Про затвердження норм робочого часу для працівників закладів охорони здоров'я» Наказ МОЗ України від 25 травня 2005 року № 319?

3. Які види кваліфікаційних категорій регламентує законодавчо-нормативний акт «Про вдосконалення атестації провізорів і фармацевтів» Наказ МОЗ України від 12.12.2006 № 818?

Завдання для виконання:

Завдання 1.

На підставі чинного законодавства, а саме Закону України №2801-ХІІ від 19.11.1992 р. «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначити, у яких статтях йдеться мова про фармацевтичну діяльність і які положення регламентує кожна окрема стаття. Дані представити у таблиці 1.

Таблиця 1.

№	Стаття, її назва	Регламентація
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Завдання 2.

Наведіть умови допуску до роботи за професією фармацевта?

Ситуаційні тестові завдання:

1. Працівники аптек повинні відповідати єдиним кваліфікаційним вимогам. Хто має право обіймати посаду завідувача рецептурно-виробничого відділу?

- А. Провізор
- В. Фармацевт**
- С. Санітарка
- Д. Фасувальник

Е. Адміністратор

2. Штат аптеки поділяється на групи залежно від виконуваних функцій.

Яка з перерахованих посад відносяться до адміністративно-управлінського персоналу?

А. Завідувач аптеки

В. Провізор

С. Провізор-аналітик

Д. Фармацевт

Е. Фасувальник

3. Завідувач складає графік виходу на роботу фармацевта, що здійснює прийом рецептів і відпуск лікарських засобів. Яка тривалість робочого часу у розрахунку на тиждень для даного працівника?

А. 36 годин

В. 38 годин

С. 40 годин

Д. 30 годин

Е. Ненормований робочий тиждень

4. Яка нормальна тривалість робочого тижня без додаткових умов?

А. 30 годин

В. 36 годин

С. 48 годин

Д. 40 годин

Е. 54 години

5. Для працівників аптеки, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці, передбачено скорочену тривалість робочого часу (не більш як 36 годин на тиждень). Якої з названих посад це стосується?

А. Старший фармацевт

В. Провізор

С. Фармацевт-косметолог

Д. Фармацевт-аналітик

Е. Завідувач аптеки

6. Завідувач аптеки, стаж роботи якого за фахом складає 10 років, після проходження відповідного передатестаційного циклу, подав документи на присвоєння категорії. На яку кваліфікаційну категорію може претендувати фахівець, якщо він ніколи не атестувався?

А. на першу

В. на другу

С. на вищу

Д. на вищу, якщо є відповідна рекомендація

Е. на вищу, при наявності клопотання трудового колективу

7. За результатами атестації на визначення знань та практичних навичок працівнику відмовлено в присвоєнні звання фармацевта за спеціальністю «Фармація». Чи може дана особа обіймати посаду фармацевта?

А. не може

В. може за додаткових умов

С. її, без згоди, працевлаштовують на посаду фармацевта

Д. її переводять на роботу в іншу організацію

8. При оформленні на роботу на конкретну посаду молодого фахівця знайомлять з його правами і обов'язками. Яким документом регулюються права і обов'язки аптечних працівників?

А. внутрішній трудовий розпорядок

В. кодекс законів про працю

С. вірної відповіді немає

Д. посадова інструкція

Е. всі відповіді вірні

9. Фармацевт влаштовується на роботу в аптеку на посаду фармацевта відділу безрецептурного відпуску (готових лікарських форм). Яка тривалість робочого часу для нього встановлюється?

А. 40 годин

В. 32 години

- C. 30 годин
- D. 24 години
- E. 36 годин

10. Фармацевту аптечного закладу, професійний стаж якого становить 4 роки, запропонували обійняти посаду завідувача аптечного закладу. Який вид підвищення кваліфікації йому необхідно пройти?

- A. передатестаційний цикл за фахом «Фармація»
- B. передатестаційний цикл за фахом «Організація і управління фармацією»
- C. курси інформації і стажування
- D. курси тематичного удосконалення
- E. курси спеціалізації за фахом «Організація і управління фармацією»**

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Наказ ГО «Об'єднання організацій роботодавців медичної та мікробіологічної промисловості України» від 23.03.2023 р. № 02-23 «Професійний стандарт «Фармацевт»». Режим доступу: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/492-do_nakazu_02_23_profstandart_farmacevt.pdf

2. Положення про порядок проведення атестації фармацевтів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 12. 12. 2006 р № 818 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1368-06#Text>

3. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс]: Закон України від 19.11.1992 № 2801-ХІІ (із зм. і доп.) / Верховна Рада України- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

Додаткова:

1. ДОВІДНИК кваліфікаційних характеристик професій працівників. ВИПУСК 78 Охорона здоров'я. Наказ Міністерства охорони здоров'я України

від 29 березня 2002 р. № 117. Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#Text>

2. «Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських, посад фармацевтів, посад фахівців з фармацевтичною освітою, посад професіоналів у галузі охорони здоров'я та посад фахівців у галузі охорони здоров'я з у закладах охорони здоров'я» Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 28.10.2002 № 385. Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-02#Text>

ТЕМА № 3: Види відповідальності фармацевтичних працівників за результати діяльності в фармацевтичній галузі.

Форма заняття: практичне заняття

Час заняття: 4 години

Актуальність теми:

На сьогодні основною задачею фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я є забезпечення реалізації найважливішої соціальної функції – збереження та поліпшення здоров'я населення шляхом надання висококваліфікованої фармацевтичної допомоги, що обумовило появу нової наукової та практично-орієнтованої концепції – соціальної фармації. Соціальна фармація є «міждисциплінарною наукою», яка дозволяє фармацевтичним працівникам брати участь та нести відповідальність за прийняття рішень, що стосуються питань реалізації лікарських засобів (ЛЗ). Однак питання відповідальності фахівців у галузі охорони здоров'я є дискусійним у медикоправовому контексті та потребує більш досконалого законодавчого регулювання.

Ціль заняття:

Закріпити системні знання з питань відповідальності фармацевтичних працівників під час здійснення ними професійної діяльності.

Ключові слова: кодекс України, кримінальна відповідальність, цивільна відповідальність, матеріальна відповідальність.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ:

3.1. Кодекси України.

Щодо ознайомлення з інформаційним матеріалом з питань цивільної, кримінальної та адміністративної відповідальності, рекомендуємо звернутися за посиланнями:

А) Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

В) Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 05.04.2001 № 2341-III (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

С) Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X (із зм. і доп.) /

3.2. Матеріальна відповідальність.

Матеріальна відповідальність – це юридична відповідальність за майнові збитки, заподіяні аптеці.

Мета, підстави та суб'єкти матеріальної відповідальності

Основна мета матеріальної відповідальності – це забезпечення працівником або групою працівників збереження доручених йому або їм товарно-матеріальних цінностей і грошових засобів та відшкодування збитків, завданих у результаті недбайливих, необережних або умисних дій.

Матеріальна відповідальність вводитьься на роботах, пов'язаних з реалізацією (відпуском) товарів, підготовкою їх до реалізації, а також на роботах з приймання на зберігання, обробки, зберігання, відпуску товарно-матеріальних цінностей. Вона буває повною і обмеженою. У першому випадку на працівника покладено обов'язок відшкодувати нане-сену ним шкоду в повному розмірі без будь-яких обмежень, у другому – в розмірі не більше його місячного заробітку. Повна матеріальна відповідальність може бути індивідуальною або колективною (бригадною).

Матеріально відповідальною особою є працівник, якому доручені у зв'язку з характером трудових обов'язків товарно-матеріальні цінності і грошові засоби та на якого в силу законодавства (касири) або за угодою (завідувачі аптек, якщо вони несуть матеріальну відповідальність, їх заступники, завідувачі відділів, їх заступники, фармацевти, ас. фармацевтів, завідувачі аптечних пунктів і кіосків) покладена повна матеріальна відповідальність за збитки, завдані з їх вини. Індивідуальна матеріальна відповідальність покладається на:

- касирів;
- завідувачів аптечними закладами, завідувачів відділами аптеки, де немає можливості ввести колективну (бригадну) матеріальну відповідальність;
- завідувачів і працівників відокремлених структурних підрозділів аптеки.

В аптеках, де є відділи та організоване окреме зберігання товарів і облік товарно-матеріальних цінностей, вводиться бригадна матеріальна відповідальність. В аптеках, в яких відсутні відділи, а також коли неможливо відокремити матеріальну відповідальність кожного працівника аптеки і укласти з ним договір про індивідуальну відповідальність, оформляється договір про колективну матеріальну відповідальність.

До складу колективу (бригади) включають завідувачів аптек (якщо вони здійснюють матеріальну відповідальність), їх заступників, завідувачів відділів та їх заступників, фармацевтів, ас. фармацевтів.

В аптечних закладах матеріальну відповідальність не здійснюють фармацевти, фармацевти-аналітики, фасувальники, бухгалтери, санітарки-мийниці, прибиральниці, працівники віком до 18 років.

У випадку, коли деякі з цих працівників беруть участь в прийманні, виготовленні, зберіганні і відпуску товарно-матеріальних цінностей, вони (крім тих, що не досягли вісімнадцятирічного віку) можуть бути включені в склад колективу матеріально відповідальних з обмеженою відповідальністю за можливі збитки.

Оформлення матеріальної відповідальності і порядок відшкодування збитків

Матеріальна відповідальність оформляється письмовою угодою, укладеною між працівником (працівниками) і аптекою. У випадку відмови працівника від підписання угоди про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність власник аптеки може запропонувати працівнику іншу роботу, яка відповідає його кваліфікації. При відсутності такої роботи або відмови працівника від запропонованої роботи він може бути звільнений у відповідності з чинним законодавством.

При зміні керівника колективу (бригади) або звільненні більше 50% від його початкового складу угода про матеріальну відповідальність переоформляється. Угоду не переоформляють при вибутті зі складу колективу (бригади) окремих працівників або при прийманні в колектив (бригаду) нових працівників (крім керівника). У таких випадках навпроти звільненого члена колективу (бригади) вказується дата його вибуття, а новий працівник підписує угоду і вказує дату вступу в колектив (бригаду).

Основою для притягнення членів колективу (бригади) до матеріальної відповідальності є майнові збитки, які підтверджуються результатами інвентаризації.

Збитки, виявлені при відсутності прямих винуватців їх виникнення, відшкодовуються членами колективу (бригади):

- пропорційно посадовому окладу;
- пропорційно часу, фактично відпрацьованому за період від останньої інвентаризації до дня встановлення збитків.

Члени колективу (бригади) звільняються від відшкодування збитків:

- коли буде встановлено, що збитки спричинені не за їх вини (наприклад, стихійне лихо, крадіжка);
- коли будуть встановлені конкретні винуватці виявлених збитків з числа колективу (бригади).

Збитки відшкодовуються незалежно від притягнення працівника до дисциплінарної, адміністративної чи кримінальної відповідальності. За

згодою власника аптеки працівник може передати для покриття заподіяної шкоди рівноцінне майно або поправити пошкодження. Розмір усіх відрахувань при кожній виплаті заробітної плати не може перевищувати 20%, а у випадках, окремо передбачених законодавством – 50% заробітної плати, яка належить до виплати працівникові.

Розпорядження про утримання заробітної плати має бути видане не пізніше двох тижнів з дня виявлення заподіяної працівником шкоди і звернено до виконання не раніше семи днів з дня повідомлення про це працівникові. Якщо працівник не згодний з фактом відрахування або його розміром, неузгоджені питання за його заявою розглядається у порядку вирішення трудових суперечок.

Працівник несе матеріальну відповідальність, якщо:

1. Розмір прямої шкоди не більше середнього місячного заробітку.
2. Здійснено псування або знищення товарів через необачність або недбалість.
3. Здійснено псування або знищення спецодягу або інших предметів, виданих у користування працівникам.
4. Між працівником і підприємством укладено письмовий договір про прийняття на себе працівником повної матеріальної відповідальності.

5. Майно та інші цінності були одержані працівником у підзвіт за разовим дорученням або за іншими разовими документами.

6. Шкоду завдано діями працівника, які мають ознаки діянь, що переслідуються у кримінальному порядку.

7. Шкоду завдано працівником, який був у нетверезому стані.

8. Шкоду завдано недостатчею, умисним знищенням або умисним пошкодженням ТМЦ, виданих працівнику у користування.

9. Шкоду заподіяно підприємству при виконанні трудових обов'язків.

10. Шкоду завдано при виконанні трудових обов'язків.

11. Особою здійснена крадіжка.

12. Навмисне псування товарів.

Примітка: покриття в двократному розмірі з урахуванням індексу інфляції.

Інтереси ринкового економічного розвитку України вимагають не лише ефективного використання громадянами своїх прав і обов'язків у сфері праці, але й підвищення відповідальності за взяті на себе зобов'язання. На практиці така відповідальність суб'єктів трудового права виявляється у двох її різновидах: позитивний і ретроспективний (негативний). Позитивна відповідальність - відповідальність за сучасне і майбутнє якісне виконання суб'єктом своїх зобов'язань. Негативна відповідальність - відповідальність за вже здійснене неякісне виконання суб'єктом своїх зобов'язань.

Слід вважати, що вже саме закріплення в правових нормативних актах обов'язків найманих працівників припускає позитивну відповідальність за їх виконання. І ця відповідальність є не лише моральною, але й правовою, оскільки випливає з вимоги юридичних норм (правил поведінки) і визначає відповідальну поведінку суб'єкта в теперішньому часі і майбутньому.

Ретроспективна (негативна) відповідальність полягає втім, що суб'єкт трудового права - громадянин за порушення своїх обов'язків зазнає не вигідних для себе наслідків, передбачених санкціями правових норм. Однак

основне призначення такої відповідальності - попереджувальне. Річ втім, що сама можливість застосування санкцій є засобом формування у працівника стимулу до якісного виконання своїх обов'язків. І в цьому розумінні ретроспективна (негативна) відповідальність має певну спрямованість і в майбутнє, тобто характеризується і позитивними рисами.

Питання для самоконтролю:

1. Дати визначення юридичної, а саме: цивільної, кримінальної, адміністративної відповідальності. Указати джерела законодавчої бази з даних питань.

2. Дати визначення матеріальної відповідальності, вказати її види та перелік осіб, на яких покладена матеріальна відповідальність в аптечному закладі.

Завдання для виконання:

Завдання 1.

Вказати, яка саме встановлена відповідальність (за її видом), враховуючи певні норми діючого законодавства. Відповіді представити у таблиці 1.

Таблиця 1

№	Вид відповідальності	Згідно з законодавством (відповідно статті)	Передбачено у випадках правопорушень або захисту прав:
1	Адміністративна		
2	Кримінальна		
3	Цивільна		

Завдання 2.

Надайте характеристику видам матеріальної відповідальності фармацевтичних працівників аптечного закладу. Користуючись **додатком 1**, визначити перелік осіб за кожним видом матеріальної відповідальності. Дані представити у таблиці 2.

Таблиця 2

№	Види матеріальної відповідальності за ввірені цінності	Характеристика видів матеріальної відповідальності	Перелік осіб, на яких покладена матеріальна відповідальність
	Індивідуальна		
	Бригадна		
	Колективна		

Додаток 1.

Перелік осіб, на яких покладена матеріальна відповідальність

1. Касир
2. Працівники відділів аптек та структурних підрозділів
3. Колектив аптеки, за винятком: фармацевта-аналітика, фасувальника і санітарки

Ситуаційні тестові завдання:

1. **Обов'язкові умови настання повної матеріальної відповідальності:**
 - A. досягнення працівником 21 року
 - B. укладання між працівником і роботодавцем договору про повну матеріальну відповідальність.**
 - C. укладання між працівником і роботодавцем договору щодо будь-якого виду матеріальної відповідальності
 - D. такі умови законодавством не оговорюються

2. Трудове право не дає загального визначення поняттю «договір». У якому законодачому акті є таке визначення?

- A. Цивільний кодекс України
- B. Кримінальний кодекс України
- C. Кодекс України про адміністративні правопорушення
- D. Про захист прав споживачів

3. Члени колективу (бригади) звільняються від відшкодування збитків у разі:

- A. У разі звільнення працівників
- B. коли буде встановлено, що збитки спричинені не за їх вини (наприклад, стихійне лихо, крадіжка)**
- C. якщо працівник під час встановлення даного факту, перебуває у відпустці
- D. якщо працівник під час встановлення даного факту, перебуває на лікарняному

4. Члени колективу (бригади) звільняються від відшкодування збитків у разі:

- A. У разі звільнення працівників
- B. коли будуть встановлені конкретні винуватці виявлених збитків з числа колективу (бригади)**
- C. якщо працівник під час встановлення даного факту, перебуває у відпустці
- D. якщо працівник під час встановлення даного факту, перебуває на лікарняному

5. Розмір усіх відрахувань при кожній виплаті заробітної плати не може перевищувати:

- A. **20%**
- B. 25%
- C. 30%
- D. Не визначено
- E. 40%

6. Розмір усіх відрахувань за встановленими збитками при кожній виплаті заробітної плати у випадках, окремо передбачених законодавством становить:

- A. 10%
- B. 15%
- C. 25%
- D. не визначено
- E. **50%**

7. Заподіяна колективом шкода підприємству, яка підлягає відшкодуванню:

- A. розподіляється між членами колективу рівними частинами
- B. розподіляється між членами колективу рівними частинами і сплачується за повний період роботи кожного окремого працівника
- C. визначається судом
- D. **розподіляється між членами колективу пропорційно місячній тарифній ставці (посадовому окладу) і фактично відпрацьованому часу за період від останньої інвентаризації до дня виявлення шкоди**
- E. розподіляється між членами колективу за персональною згодою

8. Хто може бути включеним до складу колективу як матеріально відповідальна особа з обмеженою відповідальністю за можливі збитки?

А. У випадку, коли деякі з цих працівників беруть участь у прийманні, виготовленні, зберіганні і відпуску товарно-матеріальних цінностей, вони (крім тих, що не досягли вісімнадцятирічного віку)

В. У випадку, коли деякі з цих працівників беруть участь у прийманні, виготовленні, зберіганні і відпуску товарно-матеріальних цінностей, вони (крім тих, що не досягли шістнадцятирічного віку)

С. бухгалтер підприємства

Д. санітарка

9. Ким розглядаються трудові спори з визначення відповідальності за фактом заподіяної шкоди?

А. Трудовим колективом

В. Комісією, призначеною адміністрацією

С. Комісією по трудових спорах, судами

Д. Профкомом організації

Е. Власником (роботодавцем) і профкомом

10. Класифікація видів матеріальної відповідальності:

А. повна

В. обмежена

С. повна, обмежена, підвищена

Д. повна, підвищена

Е. повна, обмежена, часткова

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. Режим

доступу:

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80>

2. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII (із зм. і доп.) / Верховна Рада УРСР.- Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

3. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

4. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 05.04.2001 № 2341-III (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X (із зм. і доп.) / Верховна Рада УРСР. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

6. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV (із зм. і доп.) Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

7. Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

8. Про затвердження Переліку робіт, при виконанні яких може запроваджуватися колективна (бригадна) матеріальна відповідальність, умови її застосування і Типового договору про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність [Електронний ресурс]: Наказ N 43 від 12.05.96 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0286-96#Text>

Додаткова:

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс]: Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII (із зм. і доп.) / Верховна Рада України- Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2801->

2. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення [Електронний ресурс]: Закон України від 24.02.1994 № 4004-ХІІ (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>

3. Про лікарські засоби [Електронний ресурс]: Закон України від 04.04.1996 № 123/96-ВР (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80>

4. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними [Електронний ресурс]: Закон України від 15.02.1995 № 62/95-ВР (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80>

5. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори [Електронний ресурс]: Закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>

6. Про внесення змін до Закону України "Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів" [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.1999 № 863-ХІV (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/863-14>

7. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2007 № 877-V (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/877-16>

8. Про рекламу [Електронний ресурс]: Закон України від 03.07.1996 № 270/96-ВР (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>

1.05.1991 Про захист прав споживачів [Електронний ресурс]: Закон України від № 1023-ХІІ (із зм. і доп.) / Верховна Рада УРСР. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>

ТЕМА № 4: Контроль вихідного рівня знань (тестові ситуаційні завдання).

Форма заняття: практичне заняття

Час заняття: 2 години

Актуальність теми:

Концепція раціонального використання ЛЗ передбачає безпосередню участь ФП у процесі фармакотерапії й разом з цим професійна діяльність фармацевтів передбачає відповідальність за застосування пацієнтом ЛЗ. Відповідно статті 80 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»: особи, винні у порушенні законодавства про охорону здоров'я, несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законодавством. Основною ознакою юридичної відповідальності є її виникнення з факту правопорушення у результаті недодержання фізичними або юридичними особами встановлених законом заборон та невиконання ними зобов'язань. Останнім часом некваліфіковані злочинні дії фахівців галузі охорони здоров'я, халатне ставлення до життя та здоров'я пацієнта та недбале виконання професійних обов'язків мають широкий розголос у суспільстві та в інформаційному просторі. Разом з тим, об'єктивна кримінально-правова оцінка та правильна юридична кваліфікація протиправних дії ФП часто ускладнена специфікою та особливостями їх професійної діяльності. Необхідно зазначити, що випадки притягнення ФП до відповідальності, особливо кримінальної, доведеність державного обвинувачення до винесення обвинувального вироку є скоріше винятковим явищем у вітчизняній правовій системі. Так, якщо у Єдиному державному реєстрі судових рішень зустрічаються випадки притягнення до відповідальності за порушення правил відпуску підконтрольних ЛЗ, то випадки притягнення ФП за неналежне виконання професійних обов'язків відсутні взагалі.

Ціль заняття:

оволодіти основними методами регулювання підготовки і перепідготовки фармацевтичних кадрів, навчитися застосовувати отримані знання для висококваліфікованої підготовки фармацевтичних кадрів, здобути здатність використовувати отримані знання щодо основних функціональних обов'язків фармацевтичних працівників, їх регулювання та перепідготовку.

Ключові слова: види відповідальності, кодекс України, маркетинг, фармакоекономіка, менеджмент, управління, фармацевтична продукція, персонал, споживач, конкуренція.

Питання для самоконтролю

1. Поняття, цілі, організаційна структура і культура організації.
2. Поняття організаційної структури та організаційної культури.
3. Якими показниками характеризується трудові ресурси організації?
4. Назвіть основні категорії трудових ресурсів за участю в процесі виробництва.
5. У чому суть управління трудовими ресурсами?
6. Перерахуйте основні види компетенції.
7. Якими основними групами показників можна охарактеризувати сучасного працівника.
8. Основні аспекти управління трудовими ресурсами.
9. На яких принципах ґрунтується управління трудовими ресурсами
10. Перерахуйте основні завдання управління трудовими ресурсами.

Ситуаційні тестові завдання

1. Колективний договір укладається профспілковим комітетом від імені трудового колективу підприємства з власником. Форма укладання колективного договору – письмова. Який термін дії колективного договору?

- A. не регламентується
- B. 2 роки
- C. 3 роки
- D. за згодою сторін**
- E. 1 рік

2. При укладанні трудового договору встановлено випробування з метою перевірки відповідності працівника дорученій йому роботі. Випробування не встановлюється при прийманні на роботу осіб, котрі не досягли:

- A. 19 років
- B. 20 років
- C. 22 років
- D. 18 років**
- E. 21 року

3. Між фармацевтом і завідувачим аптекою виникла

трудова суперечка згідно переносу строку відпустки. Фармацевт звернувся в комісію з трудових суперечок. Впродовж скількох днів розглядається суперечка в від дня подання заяви?

- A. 3 дні
- B. 5 днів
- C. 10 днів**
- D. 1 тижня
- E. 1 місяця

4. Фармацевт аптеки був прийнятий на роботу в січні. Чи має він право на щорічну трудову відпустку в серпні?

- A. не має права
- B. має право, але з додатковими умовами
- C. має право, при наявності довідки від лікаря
- D. має право**
- E. має право на половину відпустки

5. Фармацевту було видано заробітну платню в підвищеному розмірі з урахуванням роботи в

нічний час. За роботу в який саме час була здійснена доплата:

- A. з 20:00 год. до 9:00 год.
- B. з 23:00 год. до 7:00 год
- C. з 24:00 год. до 8:00 год.
- D. з 22:00 год. до 6:00 год.**
- E. з 21:00 год. до 9:00 год.

6. Чи встановлюється випробувальний термін при прийнятті на роботу осіб, що не досягли 18 років?

- A. встановлюється тільки зі згоди виробника
- B. не встановлюється**
- C. встановлюється на 1 місяць
- D. встановлюється на 1 рік
- E. встановлюється на 6 місяців

7. Випробувальний термін при прийнятті на роботу не може перевищувати:

- A. три місяці, в окремих випадках 6 місяців**
- B. від одного до десяти місяців
- C. від шести місяців і більше, все залежить від стану працівника

D. від одного тижня до трьох місяців

E. від одного місяця до шести місяців

8. Щорічна основна відпустка надається фармацевту аптеки тривалістю не менше:

- A. 21 календарний день
- B. 31 календарних днів
- C. 24 календарних днів**
- D. 27 календарних днів
- E. 38 календарних днів

9. У працівника аптеки Козменко А. В. виникла трудова суперечка з керівництвом аптеки з приводу переносу його щорічної відпустки. Куди повинний звернутися фармацевт для оскарження рішення адміністрації аптеки?

- A. у комісію з трудових суперечок (КТС)**
- B. у профспілковий комітет
- C. до керівництва вищих органів керування аптеки на обласному рівні
- D. у МОЗ України

Е. у виконавчий комітет району, де розташована аптека

10. Завідувач аптеки при прийнятті на роботу фармацевта, уклав з ним трудовий договір і встановив випробувальний термін. Чи дозволяється розірвання трудового договору під час випробувального терміну?

- А. не дозволяється
- В. лише після закінчення випробувального терміну
- С. дозволяється**
- Д. дозволяється, як виняток
- Е. як правило, не дозволяється

11. Фармацевт після закінчення коледжу влаштувався на роботу в аптеку. Впродовж якого часу йому повинні оформити трудову книжку?

- А. шести місяців
- В тижня
- С. одного дня
- Д. одного місяця**
- Е. п'яти днів

12. При затвердженні правил внутрішнього трудового розпорядку, на початковому етапі створення аптечного підприємства стає питання про тривалість перерви, наданої працівникам протягом робочого дня. Якою повинна бути тривалість перерви згідно КЗпП України?

- А. не більше 1 години
- В. не більше 2 годин**
- С. не менше 3 годин
- Д. 2,5 години

13. Згідно КЗпП України, у випадку встановлення незаконного звільнення працівника або переведення його на іншу роботу:

- А. усі відповіді вірні**
- В. працівник відновлюється на колишній роботі
- С. працівникові виплачується середній заробіток за час вимушеного прогулу
- Д. працівникові виплачується різниця в заробітку за час виконання менш оплачуваної роботи

14. Яка нормальна тривалість робочого тижня без додаткових умов?

- A. 30 годин
- B. 36 годин
- C. 48 годин
- D. 40 годин**
- E. 54 години

15. Санітарка ЦРА, 17 років, була прийнята на роботу в лютому. Чи має вона право одержати щорічну трудову відпустку в серпні?

- A. має, без додаткових умов**
- B. має, з додатковими умовами
- C. має, при наявності санкції профспілкового комітету
- D. не має

16. Фармацевт аптеки, що має двох дітей віком до 15 років подала заяву з проханням надати їй чергову відпустку. Укажіть термін відпустки для заданої категорії працівників:

- A. один календарний місяць + 5 календарних днів

B. один календарний місяць + 5 робочих днів

C. один календарний місяць + 1 тиждень

D. 24 робочих дня + 5 робочих днів

E. 24 робочих дня + 5 календарних днів

17. Фармацевт аптеки хоче взяти частину відпустки весною, а частину – осінню. За яких умов допускається поділ відпустки на частини?

A. при умові, що її основна частина становитиме не менше 12 днів

B. при умові, що її основна частина становитиме не менше 10 днів

C. при умові, що її основна частина становитиме не менше 14 днів

D. при умові, що її основна частина становитиме не менше 16 днів

E. при умові, що її основна частина становитиме не менше 18 днів

18. Фармацевт влаштовується на роботу в оптове фармацевтичне підприємство на посаду завідувача аптечного складу. Який термін випробування не вимагає узгодження з комітетом профспілки при прийомі його на роботу?

- A. до шести місяців
- B. до одного місяця
- C. до двох місяців
- D. до чотирьох місяців
- E. до трьох місяців**

19. В аптеці передбачається скорочення штату. Які працівники при рівних умовах продуктивності праці і кваліфікації в першу чергу мають шанси залишитись на роботі?

- A. сімейні при наявності двох і більше утриманців**
- B. працівники з науковим ступенем
- C. працівники з державними нагородами
- D. працівники, які працюють за сумісництвом в іншій аптеці

20. Для забезпечення проведення вхідного контролю якості лікарських засобів аптека

повинна визначити уповноважену особу. На якого працівника можуть покладатися ці обов'язки в аптечних закладах?

A. на працівника з вищою фармацевтичною освітою та стажем роботи не менше двох років

B. на будь-якого працівника з вищою освітою

C. на працівника з середньою фармацевтичною освітою та стажем роботи не менше року

D. на будь-якого працівника з середньою фармацевтичною освітою

E. на будь-якого працівника освіти

21. Зав. аптеки, стаж роботи якого за фахом складає 10 років, після проходження відповідного передатестаційного циклу, подав документи на присвоєння категорії. На яку кваліфікаційну категорію може претендувати фахівець, якщо він ніколи не атестувався?

- A. на першу
- B. на другу**
- C. на вищу

D. на вищу, якщо є відповідна рекомендація

E. на вищу, при наявності клопотання трудового колективу

22. За результатами атестації на визначення знань та практичних навичок працівнику відмовлено в присвоєнні звання за спеціальністю «Фармація». Чи може дана особа обіймати посаду фармацевта?

A. не може

B. може за додаткових умов

C. її, без згоди, працевлаштовують на посаду фармацевта

D. її переводять на роботу в іншу організацію

23. Фармацевт аптечного підприємства звільнився за власним бажанням і приступив до роботи менеджером оптової фармацевтичної фірми. До якого виду відноситься такий рух кадрів?

A. вербування кадрів

B. ротація кадрів

C. підвищення на посаді

D. **плинність кадрів**

E. підвищення кваліфікації

24. При аналізі статистичних відомостей про облік кадрів на підприємстві виявлено індивідуальне неорганізоване переміщення працівників до інших підприємств та організацій. Як називається такий рух трудових ресурсів ?

A. **плинність кадрів**

B. спіральна ротація

C. гвинтова ротація

D. комбінована ротація

E. переведення

25. На протязі останніх десятиріч працездатне населення поділене на дві групи: особи розумової праці, та особи, які займаються фізичною працею. На даний час такий розподіл є:

A. справжнім

B. цілеспрямованим

C. науково-обґрунтованим

D. **умовним**

E. обов'язковим

26. Який з нижчеперелічених критеріїв включає професійна адаптація?

А. заходи, що сприяють формуванню у працівників соціальних і професійних якостей

В. оцінка відповідності якості роботи співробітника визначеним критеріям

С. оцінка ініціативності і творчої активності працівника

Д. ознайомлення працівника із сучасними видами виробництва, потребами населення

Е. цілеспрямований процес вивчення і формування професійних інтересів

27. Трудове право регулює відносини з праці в сфері суспільно-економічної організації праці. Що з нижче перерахованого не відноситься до трудових відносин:

А. правовідносини профспілкового органа з роботодавцем

В. правовідносини трудового колективу з роботодавцем

С. правовідносини з профорієнтації і професійного навчання і перенавчання

Д. соціально-партнерські відносини

Е. правовідносини з підвищення кваліфікації

28. Назвіть освітньо-кваліфікаційний рівень випускника відповідному визначенню: “ - випускник, що на підставі отриманої кваліфікації бакалавра одержав спеціальні уміння і знання, має початковий досвід їхнього використання для рішення професійних завдань у даній галузі народного господарства”:

А. магістр

В. молодший фахівець

С. бакалавр

Д. фахівець

Е. інтерн

29. З наведених типів конфлікту самим розповсюдженим є:

А. внутрішньоособистісний

В. міжособистісний

С. конфлікт між особистістю і групою

Д. міжгруповий конфлікт

30. В аптечному колективі між зав. рецептурно-виробничим

відділом і фармацевтом виник міжособистісний конфлікт. Зав. відділом спробував змусити фармацевта прийняти свою точку зору, незважаючи на досвід і знання фармацевта. При вирішенні конфлікту зав. відділом використовував:

- A. примушення**
- B. відхилення
- C. згладжування
- D. компроміс
- E. вирішення проблеми

31. Сукупність принципів, які визначають правила поведінки фармацевтичних працівників, - це:

- A. етикет
- B. деонтологія
- C. етика**
- D. соціальна відповідальність
- E. культура

32. Продукт праці, виготовлений для реалізації на ринку, за допомогою якого можна задовольнити певну потребу, це:

- A. пропозиція
- B. життєвий цикл товару
- C. попит**

D. товар

E. прибуток

33. Товарний асортимент – це сукупність асортиментних груп товарів, які пропонує підприємство. Показник, який відображає кількість позицій у кожній асортиментній групі називається:

- A. глибиною товарного асортименту**
- B. шириною товарного асортименту
- C. насиченістю товарного асортименту
- D. асортиментом товару
- E. зіставленням товарного асортименту

34. Фармацевтична фірма виробляє 5 груп товарів, а саме: вітаміни, настоянки адаптогенів рослинного походження, дезінтоксикаційні розчини для інфузій, розчини антисептиків для зовнішнього застосування, рідкі рослинні екстракти. Зазначене число асортиментних груп характеризує:

A. ширину товарного асортименту

B. глибину товарного асортименту

C. насиченість товарного асортименту

D. гармонійність товарного асортименту

E. підпорядкованість товарного асортименту

35. Фірма, яка має широкий товарний асортимент, застосувала товарну організацію маркетингу. Які переваги даного підходу до організації маркетингової діяльності на фірмі?

A. у працівників товарних підрозділів існує “подвійне підпорядкування”: своїм керівникам та керівникам функціональних маркетингових служб

B. керівник, який відповідає за певний лікарський засіб, не має усіх повноважень, необхідних для його діяльності

C. товарна організація потребує значних видатків у зв’язку

з утриманням великої кількості персоналу

D. керівник, який займається певним лікарським засобом, має можливість координувати різні роботи з усього комплексу маркетингу для даного препарату

E. правильної відповіді немає

36. Якому поняттю відповідає дане твердження: “...- це визначення особливостей товару, характерних рис, що відрізняють даний товар від аналогічних товарів-конкурентів?”

A. позиціонування товару

B. асортимент товару

C. якість товару

D. конкурентоспроможність товару

E. споживча цінність товару

37. Здійснивши комплексне дослідження фармацевтичного ринку і обравши конкретний його сегмент, фірма-виробник повинна визначити для себе, як проникнути на нього і здобути конкурентні переваги, тобто здійснити позиціонування лікарського засобу

на ринку. Що передбачає позиціонування?

А. забезпечення лікарському засобу чітко відокремленого від інших препаратів місця на ринку й у свідомості цільових споживачів

В. аналіз всього комплексу ринкової політики фірми відносно лікарського засобу

С. визначення потенційних споживачів препарату

Д. всі відповіді правильні

Е. правильної відповіді немає

38. При моделюванні поведінки індивідуального споживача раціональним мотивом можна вважати:

А. орієнтація на індивідуальність

В. мотив переваги товару над іншими товарами

С. облік репутації підприємства

Д. блік престижу товару

Е. мотив якості товару

39. Фармацевтична фірма з метою визначення ринкової ніши для свого товару, його особливостей

і характерних рис, що відрізняють його від товарів-конкурентів використовувала:

А. зміна маркетингової стратегії фірми

В. сегментування ринку

С. визначення місткості ринку

Д. позиціонування товару

Е. рекламу товару

40. Фармацевтична фірма, бажаючи зміцнити свої ринкові позиції в умовах конкурентного середовища, вирішує при здійсненні товарної політики використовувати товарні марки. Для чого призначена товарна марка?

А. диференціювання лікарських засобів на ринку серед лікарських засобів конкурентів

В. забезпечення лікарським засобам необхідної якості

С. обґрунтування більш високої ціни на лікарський засіб

Д. немає правильної відповіді

41. Фармацевтичне підприємство має широкий

асортимент лікарських засобів.
Продукція відрізняється різноманітністю лікарських форм. Яка з наведених структур організації служби маркетингу може бути взята за основу діяльності маркетингового відділу?

- A. функціональна
- B. регіональна
- C. товарна
- D. матрична**
- E. немає правильної відповіді

42. Життєвий цикл товару - це модель реакції ринку в часі. Структура життєвого циклу описується декількома стадіями. Вкажіть правильну послідовність етапів життєвого циклу товарів.

- A. впровадження, зростання, зрілості, спаду**
- B. впровадження, спаду, зрілості, зростання
- C. впровадження, зростання, спаду, зрілості
- D. впровадження, зрілості, зростання, спаду
- E. зростання, впровадження, зрілості, спаду

43. При аналізі показників реалізації лікарського препарату спостерігається розширення ринку, абсолютний зріст запасів препарату у виробника, зниження темпів росту продаж, інтенсивна конкуренція. На якому етапі життєвого циклу товару знаходиться лікарський препарат:

- A. розробка
- B. впровадження
- C. зростання
- D. зрілість**
- E. насичення та спадання

44. Підприємство фармацевтичного профілю, що досягло високих показників обсягів збуту власної продукції і визнання покупців, дістане максимальний прибуток на наступному етапі життєвого циклу товару:

- A. етапі зрілості**
- B. етапі впровадження на ринок
- C. етапі росту
- D. етапі спаду
- E. немає правильної відповіді

45. Фармацевтична фірма-виробник при проведенні

маркетингових досліджень з товарної політики встановила наступні характеристики стадії життєвого циклу товару: повна завантаженість виробничих потужностей, наявність товару на ринку в масовій кількості з високою якістю і високою ціною, зростання прибутку, великі витрати на рекламу, яка з інформаційної переходить в агресивну. Визначте по даній характеристиці етап життєвого циклу товару.

A. насичення

B. вихід на ринок

C. зрілість

D. зростання

E. спадання

46. Фармацевтична фірма «Адоніс» продовжує випускати проносний препарат, стадія життєвого циклу товару, яка характеризується зниженням темпу росту продажів, стабілізацією прибутку, збільшенням витрат на стимулювання збуту називається:

A. впровадженням

B. зростанням

C. спадом

D. зрілістю

E. насиченням

47. Якій серед наведених груп лікарських засобів притаманний «сезонний» вид життєвого циклу?

A. противірусні

B. антикоагулянти

C. антидіабетичні

D. анаболічні

E. антибластомні

48. Однією з важливих характеристик ринку є товарна кон'юнктура. Для якого виду товарної кон'юнктури характерні відносна стійкість високих цін і найбільша активність споживачів та постачальників?

A. високої (стабільної) кон'юнктури

B. затихаючої кон'юнктури

C. спадаючої кон'юнктури

D. млявої кон'юнктури

E. низької кон'юнктури

49. Лікарський препарат, на який закінчився термін дії патентного захисту, і тому він не є винятковою власністю

фармацевтичної компанії-розробника, і виробляється будь-якою фармацевтичною фірмою, являється:

А. фальсифікованим

В. генериком

С. оригінальним

Д. унікальним

Е. синтетичним

конкурентоспроможним, якщо у результаті визначення їх коефіцієнтів

конкурентоспроможності отримані

такі результати:

А. 2,0

В. 1,15

С. 1,7

Д. 0,73

Е. 0,53

50. Який із препаратів-аналогів є найбільш

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Управління і економіка фармації : навчальний посібник до семінарських занять слухачів передатестаційних циклів підвищення кваліфікації спеціальності «Фармація» / І. В. Бушуєва, О. К. Єренко. Запоріжжя : ЗДМУ, 2022. – 122 с.

2. Кодекс законів України про працю. – Київ, 1998.

3. Про зайнятість: Закон України – Урядовий кур'єр, 1991.

4. Про оплату праці: Закон України – Урядовий кур'єр, 1995.

5. Закони України «Про зайнятість населення». Т. 1. – Київ, 1999. – С. 252–268.

6. Закон України «Про колективні договори і угоди». Закони України. Том 6. – Київ, 1996. – С. 5–11.

7. Закон України «Про оплату праці» Закони України. Т. 8. – Київ, 1997. – С. 210–218.

8. Закон України «Про охорону праці». Закони України. Т. 4. – Київ, 1996. – С. 114–133.

ГЛОСАРІЙ

Активність – це чітко виражене бажання до різного роду діяльності, ствердження себе. Крайніми вираженнями активності є, з одного боку – сильна енергія, бажання чимось займатись, діловитість, мова, а з другого – в'ялість, пасивність психічної діяльності, жестикуляції.

Виробничий персонал – це виконавці, які запроваджують у життя рішення керівників, безпосередньо реалізують плани організації, зайняті створенням матеріальних цінностей або наданням виробничих послуг і переміщенням вантажів.

Група – це сукупність людей, що виникає в результаті їх взаємодії. Вони взаємно зменшують напруження кожного та дозволяють кожному досягнути його власних цілей: індивідуальних особливостей та місця в управлінській ієрархії. Роль диктує правила поведінки та передбачає дії інших. На рольову поведінку впливають: характер особистості, відповідність можливості та бажань.

Дисциплінарна влада – це право, можливість, засновані на законі, давати обов'язкові розпорядження, встановлювати правила поведінки для підлеглих, заохочувати чи наказувати їх.

Дисциплінарні відносини – це вторинна форма трудових відносин. За змістом вони поділяються на чотири види: охоронні, заохочувальні, виховні та організаційні.

Екстраверсія – це зосередження інтересів особистості на зовнішніх об'єктах, інколи навіть за рахунок власних інтересів, приниження особистого значення. Екстравертам властива імпульсна поведінка, активність у жестах, висока ініціативність (інколи лишня), соціальна адаптивність, контактність, відкритість.

Екстраполяція – найбільш простий метод, який часто використовується, суть якого полягає в перенесенні минулих тенденцій, змін у величині сукупної робочої сили та її структури на майбутнє. Емоційність

проявляється в різній мірі нервовим збудженням особистості, динаміці її емоцій та почуттів, які характеризують відношення до навколишнього світу.

Ідеальний варіант управління – це комплексне використання всіх видів влади для підвищення ефективності роботи організації, зміцнення дисципліни. Управління дисципліною здійснюється через систему двох механізмів: прямого і допоміжного.

Кадри – це штатні кваліфіковані працівники з певною професійною підготовкою, які мають спеціальні знання, трудові навички чи досвід роботи у вибраній сфері діяльності.

Кадрове планування – це система комплексних рішень і заходів з реалізації цілей організації і кожного працівника.

Колектив – це цілісний організм, від структури якого залежить поведінка кожного працівника.

Колективний договір – це багатоплановий документ, він регулює майже всі відносини в організації як з питань виробничої діяльності, так і з питань похідних від неї, об'єднує всі заходи, які спрямовані на удосконалення виробництва, оплати праці, покращення умов і побуту працівників.

Комбіновані методи – це методи експертної оцінки, тестування.

Лінійні керівники – безпосередні керівники дають інформацію: як ефективно, професійно справляється працівник зі своїми обов'язками; про виконання поставлених завдань; про якість роботи; причини неефективної роботи.

Матеріальна мотивація – це прагнення певного рівня добробуту, певного матеріального стандарту життя.

Менеджмент – це управління будь-яким соціальним об'єктом, володіння мистецтвом керувати, високий професіоналізм. У міжнародній практиці менеджмент – синонім управління соціально-економічними процесами в умовах організації.

Менеджмент людських ресурсів – це розробка й удосконалення методів мобілізації працівників зусиллями менеджерів, ефективне використання людського фактора, розробка кадрової політики.

Метод експертних оцінок – це метод, що ґрунтується на використанні думки спеціалістів для визначення потреби персоналі. Цими спеціалістами є керівники підрозділів. Відділ управління персоналом займається збором і обробкою оцінок. Залежно від розмірів організації і кількості лінійних керівників проводять групове обговорення або письмовий огляд (кожному працівнику пропонується відповісти на ряд питань, підготовлених службою персоналу). Перевага цього методу – в залученні лінійних керівників з їх досвідом, знаннями, що дозволяє більш точно визначити потребу в кількісному й якісному вимірі.

Метод інтерв'ю – претенденту дається завдання провести співбесіди з декількома кандидатами на робочі місця і самому прийняти рішення. Цей метод зорієнтований на перевірку умінь правильно оцінювати і підбирати працівників.

Метод трудових балансів - метод, що відслідковує рух робочої сили, використання фонду часу і ґрунтується на взаємозв'язку ресурсів, які потрібні організації в рамках планового періоду.

Норма керованості – це кількість працівників або підрозділів, що підпорядковані одному або декільком керівникам (директор, його заступник). Різниця норм керованості і норм обслуговування в тому, що норми керованості розраховані на регламентацію кількості працівників, якими може керувати один керівник.

Нормований час – це час виконання обов'язків і час регламентованих перерв. До нормованого часу відноситься час основної роботи, протягом якого виконується сама робота.

Оцінка персоналу – це цілеспрямований процес визначення відповідності якісних характеристик персоналу (здібностей, умінь, мотивів) вимогам посади або робочого місця.

Підбір персоналу – це процес вивчення психологічних і професійних якостей працівника з метою встановлення його відповідності до вимог робочого місця і підбору з наявних претендентів того, хто найбільше підходить на це робоче місце, з врахуванням його кваліфікації, спеціальності, особистих якостей, здібностей, характеру та інтересів організації.

Соціальне партнерство – це насамперед визначення неоднаковості інтересів різних суспільних сил, визнання права кожної групи мати власні економічні інтереси, які можуть не збігатися з інтересами іншої групи.

Співбесіда – це одержання інформації за допомогою словесної комунікації.

Трудові відносини – це стійкі зв'язки між людьми в процесі трудової діяльності.

Управління персоналом – це і наука, і мистецтво ефективного управління людьми в умовах їх професійної діяльності.

Управлінський персонал – це працівники, трудова діяльність яких спрямована на виконання конкретних управлінських функцій. До них відносяться лінійні і функціональні керівники і спеціалісти.

СПИСОК РЕКОМЕДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Управління і економіка фармації : навчальний посібник для семінарів, практичних занять та самостійної роботи слухачів передатестаційних циклів підвищення кваліфікації спеціальності «Загальна фармація» з дисципліни «Управління і економіка фармації» / І. В. Бушуєва, О. К. Єренко, Г. М. Тріщ. Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. – 80 с.

2. Навчальний посібник для самостійної роботи слухачів передатестаційних циклів підвищення кваліфікації спеціальності «Організація управління фармацією» з дисципліни «Управління і економіка фармації» / І. В. Бушуєва, О. К. Єренко ЗДМУ. – 2020. – 107 с.

3. Управління і економіка фармації: навчальний посібник до виконання практичної роботи слухачами передатестаційних циклів підвищення кваліфікації спеціальності «Організація управління фармацією» (видання друге, допрацьоване і доповнене) / І. В. Бушуєва, О. К. Єренко.- Запоріжжя: ЗДМУ, 2020. – 72 с.

4. Навчальний посібник до семінарів слухачів передатестаційних циклів підвищення кваліфікації спеціальності «Організація управління фармацією» з дисципліни «Управління і економіка фармації» / І. В. Бушуєва, О. К. Єренко ЗДМУ. – 2020. – 72 с.

5. Управління і економіка фармації : навчальний посібник до семінарів підготовки фармацевтів на КПК (спеціалізація) спеціальності «Організація і управління фармацією» з дисципліни «Управління і економіка фармації» / І. В. Бушуєва, О. К. Єренко. Запоріжжя : ЗДМУ, 2022. – 145 с.

6. Управління і економіка фармації : навчальний посібник з самостійної роботи підготовки фармацевтів на КПК (спеціалізація) спеціальності «Організація і управління фармацією» з дисципліни «Управління і економіка фармації» Частина I / І. В. Бушуєва, О. К. Єренко. Запоріжжя : ЗДМУ, 2022. – 92 с.

7. Управління і економіка фармації : навчальний посібник з самостійної роботи підготовки фармацевтів на КПК (спеціалізація) спеціальності «Організація і управління фармацією» з дисципліни «Управління і економіка фармації» Частина II / І. В. Бушуєва, О. К. Єренко. Запоріжжя : ЗДМУ, 2022. – 142 с.

Законодавчі, нормативні документи

1. Про лікарські засоби: Закон України від 4квітня 1996року № 123/96 ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

2. Державний формуляр лікарських засобів.-1-й вип. /За ред. В.Т.Чумака, В.І.Мальцева, А.М.Морозова, В.Д.Парія, А.В.Степаненко [Електронний ресурс] .- 80 Min /442 MB. — К., МОЗ України, 2009. - 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем. вимоги: Pentium166; 64 Mb RAM; Windows 95, 2000, XP ; MS Word 97-2000.— Державний фармакологічний центр МЗ України.

3. Про порядок контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібної торгівлі: Наказ МОЗ України 29 вересня 2014 року № 677 [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Національний перелік основних лікарських засобів і виробів медичного призначення: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03. 2009 р .№333 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

5. Про рекламу: Закон України від 3.07.96 № 279/96-ВР // Юридичні аспекти фармації: збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 року - Х.: Мегаполіс, 2001. – С. 267 -270.

6. Про ліцензування господарської діяльності: Закон України від 02 березня 2015 р. № 222 – VIII/ - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

7. Положення про Міністерство охорони здоров'я України: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 267 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

8. Перелік закладів охорони здоров'я: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 28.10.2002 № 385 із змінами - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

9. Довідник Кваліфікаційних характеристик професій працівників (Витяг): Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство праці та соціальної політики України // Випуск № 78. – Охорона здоров'я.

10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV - ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

11. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 15 лютого 1995 року № 60/95–ВР в редакції Закону № 530 від 22 грудня 2006 р. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

12. Про затвердження опису сигнального покажчика аптечного закладу та його структурного підрозділу: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 2017 № 777 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

13. Про патентування деяких видів підприємницької діяльності :Закон України від 23 березня 1996 року № 98/96-ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

14. Про застосування реєстраторів розрахункових операції у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 6 липня 1995 року № 265/95-ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

15. Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань: Постанова КМУ від 17 серпня 1998 року № 1303 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

16. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів): Постанова КМ України від 30 листопада 2016 р. № 929. - [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

17. Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) та контролю якості лікарських засобів в умовах аптеки: Наказ МОЗ України № 812 від 17.10.2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

18. Про затвердження Інструкції про санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів : Наказ МОЗ України № 275 від 15. 05. 2006 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

19. Про затвердження положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 647. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

20. Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби, виробів медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків та вимог-замовлень: Наказ МОЗ України № 360 від 19.07.2005 із змінами 2018 року [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

21. Про затвердження Переліку лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів: Наказ МОЗ України від 18.04.2019 № 876 [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

22. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними: Закон України від

15 лютого 1995 року № 62/95 із змінами [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

23. Про затвердження Переліків отруйних та сильнодіючих лікарських засобів: Наказ МОЗ України № 490 від 17.08.2007 [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

24. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (Витяг): Постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770 із змінами - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

25. Про організацію зберігання а аптечних установах різних груп лікарських засобів і виробів медичного призначення: Наказ МОЗ України № 44 від 16.03.1993 // Юридичні аспекти фармації: Збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. – Харків: Мегаполіс, 2001. – С. 408 – 417.

26. Про критерії віднесення наркотичних (психотропних) лікарських засобів, що містять малу кількість наркотичних засобів або психотропних речовин і прекурсорів, до категорії лікарських засобів, які відпускаються без рецептів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 4.05.2003 № 210 із змінами - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

27. Про критерії визначення категорії відпуску лікарських засобів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.05.2001 № 185 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

28. Про затвердження Вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин: Наказ МВС України 29.01.2018 № 52. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

29. Про оптимізацію заходів щодо недопущення занесення і поширення на території України випадків COVID-19 Наказ МОЗ України від 13.03.2020 № 663 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

30. Про порядок проведення сертифікації підприємств, які здійснюють оптову реалізацію (дистрибуцію) лікарських засобів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23.08.2005 № 421 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

31. Про затвердження правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 16.12.2003 № 584 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

32. Про затвердження порядку встановлення заборони (тимчасової заборони), та поновлення обігу лікарських засобів на території України: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 22.11.2011 № 809. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

33. Про затвердження правил утилізації та знищення лікарських засобів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 242 від 24.04.2015 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

34. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення законодавства України щодо забезпечення якості лікарських засобів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 26.10.2001 № 428 із змінами - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

35. Положення про проведення іспитів на передатестаційних циклах: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18 травня 1994 р. № 73 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

36. Положення про порядок проведення атестації фармацевтів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 12. 12. 2006 р № 818 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

37. Про затвердження умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення: Наказ Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України

05.10.2005 №308/519 із змінами - [Електронний ресурс] – Режим доступу :
<http://www.zakon.rada.gov.ua>

Інформаційні ресурси

1. Державний формуляр лікарських засобів. – Державний Експертний Центр Міністерства охорони здоров'я України [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://dec.gov.ua/materials/chinnij-vipusk-derzhavnogo-formulyara-likarskih-zasobiv/>
2. Журнал «Провізор» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.provisor.com.ua/>
3. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon.rada.gov.ua/>
4. Компендіум OnLine [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://compendium.com.ua/>
5. Міністерство охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua/>
6. Національний перелік основних лікарських засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://moz.gov.ua/uploads/0/3799-nasperelic_dodatok_web.pdf
7. Фармацевтична енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pharmencyclopedia.com.ua>
8. Щотижнева газета «Аптека» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.apteka.ua/>